

תורה שבכתב

הפצת ועידוד לימוד התורה הקדושה עם פירוש רש"י

פרשת בראשית | גיליון קל"ט (שנה ד') | תשרי תשפ"ו

עונג שבת בעומק
פירוש רש"י

להתעמק בתענוגים

סימן ולא סיבה

וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לַיֶּבֶשֶׁה אֶרֶץ וּלַמָּקוֹה הַמַּיִם יָמִים (בראשית א, י)
רש"י: קָרָא יָמִים – וְהָלָא יָם אֶחָד הוּא, אֲלָכּהּ, לִינּוּ דוּמָה טַעַם דְּגַּם הָעוֹלָה מִן הַיָּם בְּעַפְסוֹ, לְטַעַם דְּגַּם הָעוֹלָה מִן הַיָּם בְּפֶסְפְּמָא.

רש"י שואל, מדוע נקראה היבשה בלשון יחיד 'אֶרֶץ', ואילו מקוה המים נקרא 'יָמִים' בלשון רבים: 'וְהָלָא יָם אֶחָד הוּא', כלומר, הרי מדובר רק בים אחד, הוא ים הגדול, כפי שכותב רש"י בפסוק ט' 'וַיָּקוּ הַיָּמִים – שְׁתֵּי שְׁטוּחֵי עַל פְּנֵי כָל הָאָרֶץ וְהַקֵּים בְּאִקְוִינּוֹס, הוּא הַיָּם הַגָּדוֹל שֶׁבָּכָל הַיָּמִים'.

ועל כך מתרץ רש"י, כי אינו דומה טעם דג העולה מצד אחד של האוקיינוס, לדג העולה מצד שני, ולפיכך נקראו 'יָמִים' לשון רבים.

אולם עדיין צריך ביאור: וכי בגלל שיש באוקיינוס דגים בטעמים שונים, זו סיבה שהוא ייקרא 'יָמִים' בלשון רבים? והלא גם הארץ מוציאה פירות בטעמים שונים, ובכל זאת אינה נקראת בלשון רבים 'ארצות'!

אלא, מבארים הגור אריה וה'דברי דוד' את כוונת רש"י הק' בביאור נפלא, כפתור ופרח:

מבואר במסכת פרה (פ"ח מ"ח, ובמסכת שבת קט, א) שכל הנחלים והימים הולכים אל הים הגדול, וזו הסיבה שיש בים הגדול דגים בטעמים שונים, כי כל נחל מביא עמו דגים בטעם אחר, וכולם מתמזגים יחד אל הים הגדול.

וזו הכוונה בתירוצו של רש"י: הטעמים השונים של הדגים שיש בים אינם הסיבה לקריאתו בלשון רבים 'יָמִים'. אלא, הדגים השונים הם הסימן שיש בים הגדול כמה נחלים מעורבים, ועל שם הנחלים הרבים הוא נקרא בלשון רבים 'יָמִים'!

בראשית – הכנה לקרבן פסח

בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ (בראשית א, א)
רש"י: אָמַר רַבִּי יִצְחָק, לֹא הָיָה לָרִיב לְהַתְחַלֵּל אֶת הַקּוֹרֵא לְאֵל (שמות יב, ב) מִהַחֲלָה הָיָה לָכֵס שְׂמִינִי לְרִשְׁוֹנָה שְׁלֵטָנוֹ דְּכָל יִשְׂרָאֵל, וְגַם טַעַם פֶּסַח בְּבִרְאשִׁית... שְׁמִינִי יִמְרֵנוּ אֲמוֹת הָעוֹלָם לְיִשְׂרָאֵל לְסִטִּים אֲפָס... כֵּס אֲוִמִּים לָכֵס כָּל הָאָרֶץ שֶׁל הַקֶּבֶץ הָיָה וְכו'.

רש"י שואל, הרי עיקר התורה ניתנה לנו כדי להורות את המצוות ואת הדרך נלך בה, ומדוע התורה פותחת בבראשית, ואין התורה פותחת במצוות 'הַחֲדָשׁ הָיָה לָכֵס' שהיא המצוה הראשונה שהצטוו ישראל. על כך מתרץ רש"י, שאם יאמרו האומות לישראל שהם גולנים שכבשו את ארץ ישראל, יענו להם, שהקב"ה ברא את העולם, וכל העולם שלו, והוא לקח את הארץ מהאומות ונתנה לנו.

נתבונן ונשאל: לכאורה רש"י לא ענה בכך על שאלתו, שהתורה צריכה לפתוח תחילה במצוות 'הַחֲדָשׁ הָיָה לָכֵס'! וכי בגלל שיש ענין להודיע לאומות שישראל אינם גולנים שכבשו את הארץ, זו סיבה שלא לפתוח במצוה הראשונה?

ומאיר את הדברים ה'צידה לדרך' בביאור הפלא ופלא: אם התורה תפתח תחילה בפרשת 'הַחֲדָשׁ הָיָה לָכֵס', הרי שם נאמר במצוות קרבן פסח (שמות יב, כא) 'מִשְׁכּוֹ וְקָחוּ לָכֵס', דהיינו משלכם ולא מן הגזל, אזי יתעוררו האומות לשאול: איך אתם מזהירים שלא לקחת קרבן מהגזל, הרי אתם עצמכם גולנים בשיבת הארץ, על כן, כהקדמה למצוות 'הַחֲדָשׁ הָיָה לָכֵס' בהכרח לפתוח תחילה בפרשת בראשית, להודיע שח"ו אין ישראל גולנים, אלא הקב"ה ברא ונתן להם את הארץ!

וכעין זה מבאר הגור-אריה, שמאחר והרבה מצוות בתורה תלויות בארץ, ואם אין הארץ של ישראל לא יתכן שייקיימו אלו המצוות כלל, נמצא שמה שהודיע הכתוב שהקב"ה ברא העולם ואין ישראל גולנים בירושת הארץ, הרי זו הקדמה לציווי על המצוות!

פְּרִיַּאת הָעוֹלָם וְהַדּוֹרוֹת הָרִאשׁוֹנִים

מבט

וְנִהְיָ יֵצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הָגֶן וּמִשֵּׁם יִפְרֹד וְהָיָה לְאַרְבַּעַה רָאשִׁים (בראשית ב, י)

שם הנהר	פירוש שמו	מקום הילוכו
פישון	א. 'פישון' מלשון ריבוי, כי מימיו מתרבים ועולים ומשקים את הארץ. ב. 'פישון' מלשון פשתן, כי נהר זה מגדל פשתן	סובב את כל ארץ החווילה, שם נמצאים הזהב-הטוב והבדולח ואבני השהים
גיחון	על שם שהוא הולך ברעש גדול כאילו הוא נוגח בורמיו	סובב את כל ארץ כוש
חידקל	על שם שמימיו 'חדים' ו'קלים'	הולך במזרח ארץ אשור
פרת	על שם שמימיו פרים ורבים, ומבשר את האדם	הולך סמוך לארץ ישראל, ולכן הוא חשוב מכל הנהרות

תיכון

פרשת בראשית, הראשונה מפרשיות התורה, מוללת את סדר בריאת העולם, ובהמשך את קורות חיי אדם הראשון, ועשרת הדורות הראשונים עד לדור המבול.

נישאים

ראשית הבריאה | ששת ימי המעשה | יום השבת | אדם וחוה בגן עדן | חטא עץ הדעת וענישו | הריגת קין את הבל | הריגת למך את קין | הדורות מאדם עד נח | דור אנוש | חטאי דור המבול.

זמן

הפרשה משתרעת על פני תקופה ארוכה בת 1556 שנה, מאז תחלת בריאת העולם ועד לפני המבול.

מקום

במרכזה הפרשה נלמד על אדם וחוה שהיו תחלה בגן הנמצא בצד מזרח של העדן אשר ממנו יוצא נהר המתפצל לארבע נהרות - נילוס, גיחון, חידקל ופרת. אחר כך גרשו וישובו בצד מזרח שלפני העדן, לשם גלה גם קין לאחר שהרג את הבל.

תמצית הלימוד היומי לפרשת בראשית:

אפו, האדמה תגדל לו קוצים, וכשימות ישוב אל האדמה.

יום רביעי, כ"ו בתשרי

גירוש האדם; קין והבל

לאחר חטא עץ הדעת, גירש ה' את האדם מגן עדן, כדי שלא יאכל מעץ-החיים ויחיה לעולם ואנשים יתפכחו לאליל, ובפתח גן עדן העמיד ה' שמירה שלא יוכל האדם לחזור לגן.

שני בנים היו לאדם: הבכור - קין, ואחיו - הבל. לאחר שה' קיבל רק את קרבן הבל שהביא ממבחר הצאן, ולא את קרבן קין שהביא פירות גרועים, קינא בו קין והרגו. על כך הענישו ה' להיות נודד בארץ, ובכל מקום שהיה הולך היתה הארץ מזדעזעת תחתיו. כשהוא אמר שהוא חוזר בתשובה, עשה לו ה' אות במצחו שלא יפגע בו.

יום חמישי, כ"ז בתשרי

נשות ובני למך

למך, הדור השישי של קין, נשא שתי נשים, עדה וצילה, לעדה נולדו שני בנים: יבל ויובל. ולצילה נולדו בן ובת: תובל-קין, ונעמה אשת נח.

יום שישי, כ"ח בתשרי

הריגת קין; הדורות הבאים

למך, דור השישי לקין, היה עיזור, ובטעות ירה חץ על קין וקינא והרגו, וכן הרג למך בטעות את 'תובל-קין' בנו. בעקבות כך עזבו אותם נשותיו, והוא פייס אותן שעשה זאת בשוגג.

אדם החזיר את חוה לאחר 130 שנה, ואז נולד הבן השלישי - שת. בנו של שת היה 'אנוש' אשר בדורו החלו לעבוד עבודה זרה. כן מפרט הכתוב בקצרה את עשרה הדורות מאדם ועד נח.

שבת קודש, כ"ט בתשרי

נח ודורו

עם לידת נח נחה האדמה מקללתה, והוא גם חידש כלים להקל על עבודת האדמה. דור המבול חטאו בחטאים חמורים, גם השרים והשופטים, והמלאכים שנפלו משמים, וכן החיות והבהמות, כולם נכשלו בחטאים, וה' גזר לתת ארכה של 120 שנה להמתין שישוּבו בתשובה, ואם לאו, ימחה את כל היקום. ורק נח היה צדיק שמצא חן בעיני ה'.

יום ראשון, כ"ג בתשרי

ימי הבריאה ושבת קודש

בראשית הבריאה היה העולם ריק וחשוך, רק כסא הכבוד כביכול ריחף מעל המים. במשך ששה ימים ברא ה' את הבריאה שבביל התורה וישראל, בשיתוף מידת הדין והרחמים.

ימי הבריאה: ביום ראשון - האור והחושך, הארץ, ותחילת בריאת השמים. בשני - גמר מלאכת השמים, ותחילת מלאכת המים. בשלישי - גמר מלאכת המים וגילוי היבשה, יצירת העשבים והאילנות, והאדמה חטאה כשהוציאה עץ עושה פרי, ולא עץ שטעם עץו כפרי. ברביעי - תליית המאורות וקביעת תפקידם. בחמישי - הדגים והעופות ושרצים מעופפים, וברכה שיתרבו. בשישי - החיות הבהמות ושרצים רוחשים על האדמה, בריאת אדם חוה, וברכה שיפרו וירבו. בשבת - ברגע הראשון של יום השביעי שבת ה' מכל מלאכתו, ויברך וקידש את יום השבת.

יום שני, כ"ד בתשרי

אדם בגן עדן

הקב"ה ברא את האדם מן העפר ובתוכו נפח נשמה. ארבע נהרות יוצאים מהגן הנמצא במזרח העדן, ובגן זה הניח ה' את האדם, והזהירו שלא לאכול מעץ הדעת. לאחר שאדם התפלל, ירדו השמים והאילנות והעשבים יצאו מהאדמה.

יום שלישי, כ"ה בתשרי

חטא עץ הדעת

לאחר שהאדם קרא שמות לכל בעלי החיים, ברא הקב"ה את חוה, וכשהביא אותה לאדם להיות לו לאשה, הוא קרא שמה 'חוה'. הנחש פיתח את חוה לאכול מעץ הדעת, וחוה אכלה ונתנה גם לאדם. לאחר האכילה קיבלו דעת להתבייש בהיותם חסרי בגדים, והם עשו לעצמם חגורות מעלי תאנה, והקב"ה עשה להם 'כתנות עור' (ראה מדור 'לב לדעת'), ויש אומרים: בגד צמר רך.

בעקבות חטא זה, העניש ה' את הנחש: בקציצת רגליו, באכילת עפר, ובהימצאות באיבה נצחית עם האדם והאשה. את חוה: בעצר גידול בנים. את האדם: לאכול לחמו בויעת

כח התפילה

מלמדנו רש"י יסוד הנוגע לכל צרכיו של האדם: השפע כבר מונח בשמים, אבל הוא לא יורד, כי הוא ממתין למי שיכיר בחסרונו ויבקש עליו. התפילות והבקשות הן הן הפותחות את אוצרות הטוב ומורידות לנו את השפע.

פי לא המטיר ה' אלקים על הארץ ואדם אין לעבד את האדמה (בראשית ב, ה) ומה טעם לא המטיר? לפי שאדם אין לעבד את האדמה, ואין מפר בטרובתם של גשמים, וכשבא אדם וידע שהם צרך לעולם, התפלל עליהם וירדו (רש"י).

מה שהמדחום לא הראה

במרכז שיחותיו העמיד הגאון רבי שמשון דוד פינקוס זי"ע את עמוד התפילה, והוא היה רגיל לספר את המעשה הבא, כדוגמה חיה לתפילה אמיתית - מעשה שאירע עמו בהיותו ילד בגיל חמש.

משפחתו התגוררה אז באמריקה, בבית בן שתי קומות, ובאותה השבתות הוא שכב חולה בחדרו שבקומה העליונה, מתייסר בכאבים ובחום גבוה. אמו אשר חסה על בריאותו הודיעה לו שבמצבו לא יוכל לרדת אל סעודת השבת, כי הוא חייב לנוח על מיטתו.

כשחזרו אביו ואחיו מבית הכנסת ועלו לבקר, בקשה אחת היתה בפיו של הילד שמשון: להיות עמם בקומה הראשונה, סביב השולחן. אך שוב שמע שהחום הגבוה אינו מאפשר זאת. הוא ביקש שימדדו את חומו פעם נוספת, אולי בכל זאת ירד החום.

הלכו להביא מדחום הכשר לשימוש בשבת, ובאותן שניות ספורות שנשאר לבדו בחדרו שפך את לבו לפני הקדוש ברוך הוא שיוריד את חום גופו, כי הוא רוצה להשתתף בסעודת השבת. המדחום הובא, אך לצערו המספר לא זע. תקוותו נגזזה.

אך אז פנה אביו ואמר לאמו: טוב, נוותר לו, למרות החום הגבוה ניתן לו רשות לרדת ולהשתתף בסעודה. "מאותו לילה", סיפר לימים, "ידעתי שהתפילה נענית תיכף ומיד! אמנם לא תמיד בדרך שהאדם ביקש, אבל התפילה מתקבלת ונענית. החום לא ירד, אבל מה שביקשתי עליו בכל לבי, התקיים במלואו, השתתפתי בסעודה!"

מה שלא ידע הבן

תלמידיו של הגאון רבי בן ציון אבא שאול זי"ע, ראש ישיבת 'פורת יוסף', הבחינו באחד הימים שהוא מתאמץ להתפלל ברגש עצום ובכוונה מיוחדת, כשהוא משקיע בתפילה זו יותר כוחות ממה שהיה משקיע תמיד בכוונה רבה. את הסיבה לכך הבינו התלמידים רק כעבור ימים.

התברר שאביו של אחד מתלמידי הישיבה התגורר באיראן,

מה חטא חטאה האמת!?

ויאמר אלקים נעשה אדם בצלמנו כדמותנו (בראשית א, כו) מובא במדרש (ב"ח, ח, ה): בשעה שבה הקב"ה לברוא את האדם, חסד ואמר יברא - שהוא גומל חסדים, ואמת ואמר אל יברא - שכולו שקרים וכו'. מה עשה הקב"ה? נטל אמת והשליכו לארץ.

נשאל הגאון רבי אלעזר מביאליסטוק זי"ע: מה חטאה האמת שהשליכה ארצה? הרי היא רק אמרה דעתה... והוא השיב בחריפות: כיון שהאמת טענה שכל העולם שקר ורק היא האמת, אמרו לה מן השמים: אי אפשר לסבור שכולם שקרים ורק היא לבדה צודקת. מי שמתנשא בגישה שרק הוא מושלם וכל העולם כולו טועה, אומרים לו: ג'י אין ד'ערד! [מקומך באדמה]!

מנחת קין במטבח!?

ויבא קין מפרי האדמה מנחה לה' (בראשית ד, א) אחד מתלמידיו של הגאון רבי שמואל אייזנברג זי"ע, שהיה פעם בביתו, והבחין שם באבקה להכנת משקה. לשאלת התלמיד לפשר האבקה, השיב ראש הישיבה: "את זאת

לב לדעת

הכרת והבנת
מושג בתורה

ותעש ה' אלקים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבשם (בראשית ג, כא)

לפני חטא עץ הדעת לא היו לאדם וחווה בגדים על גופם, ולאחר החטא עשה ה' והלבש לאדם ולחווה כתנות עור. רש"י מביא על כך שני פירושים:

- בגדים חלקים דבוקים על עור גופם, כמו ציפון הדבוקה על האצבע.
 - בגדים עשויים מצמר הגדל על עור של בעלי חיים, כמו צמר ארנבות, שזה רך ומחמם. בגמרא (סוטה יד, א, וברש"י שם) הובאו שני פירושים אם הכוונה לדבר הבא מן העור - והיינו בגד של צמר, או דבר שהעור נהנה ממנו - והיינו בגד של פשתן, שאדם לובש סמוך לעורו.
- לפלא לציין מה שמביא האבן עזרא בשם מפרשים, שלפני החטא היו אדם וחווה רק עצמות ובשר בלי עור לגופם, ולאחר החטא קרם עליהם עור. ואילו בחזקוני הביא פירוש, שכתנות העור נעשו מעורו של לויטן הנשאר לצדיקים לעתיד לבא, ששחטו הקב"ה ומלחו. ציוין דבר חידוש המובא במדרש (במדבר רבה ד, ח) שכתנות העור היו בגדי כהונה גדולה.

עיניים לראות
הבנת מילה
אחת בתורה

להט | וישכן מקדם לגן עדן את הכרבים ואת להט החרב המתהפכת (בראשית ג, כד)

המילים הנגזרות מ'להט' ידועות לנו בעיקר במשמעות של חום גדול, כמו "וּלְהַטּוֹת מוֹסָדֵי הָרִים", "מִשְׁרָתִי אֶשׁ לְהַטּוֹת". וכך מצויה מילה זו בשפת ימינו, במובן של חום או התלהבות. כמו: "רבי שלמה לא שת לבו לחום הלוהט בחוץ, והמשיך בלהט בבניית הסוכה".

אולם כאן בפרשה אנו מוצאים שלמילה 'להט' יש בתורה לפעמים גם משמעות שונה וייחודית: להט החרב - פירושו החלק החד המושג של החרב, כך מבאר רש"י על פי תרגום אונקלוס שמתרגם להט "שנן חרבא", דהיינו החלק 'השנן' שחרב.

אמנם יש קשר בין הצד החד של החרב ובין שלהבת אש, כי מצאנו שהצד החד של החרב נקרא גם 'להב' ו'ברק' (כמו (דברים לב, מא) אֶשׁ שְׁנוֹתַי בָּרֶק חֶרְבִּי, ופירש רש"י: "אם אשנן את להב חרבי, כמו (יחזקאל כא, טו) למען היות לה ברק. (נחום ג, ג) וְלֵהַב חֶרֶב וּבָרֶק חֲנִית, ומסביר הרד"ק בספר השורשים שלפי שהחרב דומה ללהב אש וברק, לכן נקרא להב החרב בלשונות 'להט', 'להב' ו'ברק'.

(בשולי הדברים נציין כאן שלמרות שנראה מפשטות דברי הפסוק שמדובר רק בלהב החרב לא בחרב עצמו, מפרש רש"י שהכוונה היא שהקב"ה השכין מקדם לגן עדן את החרב שיש לה להב, שהרי הלהט אינו דבר בפני עצמו).

אזניים לשמוע
כללי רש"י הק'
ברקדוק הלשוני

השומר - ה"א התמה | השומר אחי אנכי (בראשית ד, ט)

נער בר-מצוה מורגש קיבל מדודו מעטפה עם מזומנים בצירוף פתק שעליו נכתב משפט תמוה ומנוקד: "הַמְכֹּר סְפָרִים יִתֵּן לָךְ סֵפֶר בְּחִנָּם".

הנער התחבט קשות בכונות הכותב, האם הכוונה שבאמת יתן לו המוכר ספר בחינם. דהיינו 'המוכר' בה"א הידיעה, והמשפט נקרא בנימה חיובית. או שמא 'המוכר' הוא בה"א התמה. והמשפט נקרא בנימה של תמימה: וכי יש איזה מוכר ספרים שיתן לך ספר בחינם? לכן צירפתי לך כסף שתוכל לקנות עמו ספר...

רש"י מביא לנו כלל ברור אשר דרכו נוכל לדעת על ה"א שהיא ה"א השאלה והתמה ולא ה"א הידיעה: על הכתוב 'הַשֹּׁמֵר אֶחָיו'. מפרש רש"י: "לשון תימה הוא, וכן כל ה"א הנקודה בחטף פת"ח". כלומר: ניקוד ה"א בחטף-פת"ח (ולא בפת"ח רגיל) לא מותירה לנו כל ספק בהבנת הדברים והוא בוודאות לשון תמימה. אמנם ראוי להדגיש כי ישנם מקרים של ה"א-התמה שתבוא בפת"ח רגיל, אלא כוונת רש"י לומר שאם הוא נקוד בחטף-פת"ח הוא בוודאי לשון שאלה או תמה.

מרגליות בפרשה

הביא קין למנחה!": התלמיד התקשה להבין... והרב הביט בו בקפידה והמתין לתשובה.

לאחר רגע נזכר התלמיד בדברי רש"י, שמנחת קין היתה מזרע פשתן. כאשר ענה זאת - נחה דעת ראש הישיבה, שהוסיף ואמר לתלמיד, שאם לא היה נזכר מיד, היה מסלקו מביתו מתוך פליאה עצומה: כיצד ייתכן שבחור ישיבה אינו שולט בדברי רש"י מפורשים!?

משה בחומש בראשית - מניין?

ויאמר ה' לא ידון רחמי באדם לעלם בשגם הוא בש"ר (בראשית ג, א)

אמרו בגמרא (חולין קלט, ב): משה מן התורה מניין? - בשגם הוא בש"ר (בשגם' בגימטריא 'משה'). כותב הגאון בעל 'בן איש חי' זי"ע, בספרו 'בן יהודה' פשט נפלא:

השאלה 'משה מן התורה מניין' נדרשת כאילו נאמר: משה מן ה' תורה מניין? כלומר: היכן נרמז משה רבינו בכל חמשת חומשי התורה, שהרי בספר בראשית שמו אינו נזכר... התשובה לכך נמצאת בפסוק זה, בו המילה 'בשגם' רומזת למשה, וכך מושלמת נזכרותו בכל חלקי התורה!

הקריב את עצמו

והכל הביא ג'ם הוא - גם את עצמו הביא לקרבן. בנוסף על מה שהקריב מכבדות צאנו ומחלבהן, הקריב גם את האני' שבתוכו וביטל את עצמיותו לפני ה', לפיכך - וישעיה' א' ה'.

(שפת אמת)

הרקיע והשמים

היכן נמצאים השמים ומה ההבדל בין רקיע לשמים?
ניקוד שונה במילה משנה את משמעותה ומוביל אותנו
למשהו הרבה יותר גבוה, גבוה מעל גבוה!

הכתובים בפרשתנו.

הנה ביום הרביעי אנו מוצאים שהקב"ה תלה המאורות ברקיע השמים, כאמור (פסוק יד): 'הי מארת ברקיע השמים', ושוב מוצאים אנו ביום החמישי שהעופות מעופפות ברקיע השמים, שנאמר (פסוק כ): 'ועוף יעופף על הארץ על פני רקיע השמים'.

על כך תמה באור החיים הק', שהרי במדרש (ב"ר ו, ו) כתבו: היכן גלגל החמה ולבנה נמצאים? ברקיע השני, שנאמר, ויתן אותם אלקים ברקיע השמים, כלומר שהרקיע השני, דהיינו 'שמי השמים', שהוא מחוץ לאטמוספירה, שם נמצאים השמש והירח, כפי שכתוב כבר בנחמיה (ט, ו) 'אתה עשית את השמים שמי השמים וכל צבאם', הרי שצבא השמים, שהם החמה והלבנה, נמצאים בשמי-השמים, דהיינו השמים שמעל לאטמוספירה, ורקיע זה של 'שמי-השמים' נקרא בשם 'רקיע-השמים', על של שהוא הרקיע הסמוך לשמים הראשונים של האטמוספירה. אם כן, כיצד יתכן שהעופות מעופפים גם הם ב'רקיע-השמים' שם תלויים גם חמה ולבנה? והרי עינינו רואות שאין העופות מעופפות ברקיע השני מעל האטמוספירה?

שינוי ניקוד

מיישב באור החיים על פי צורת הניקוד שהיתה לו במסורה לתיבות 'רקיע' בפרשה. שביום החמישי היה נקוד 'רקיע' עם קמץ תחת הרי"ש, וביום הרביעי היה נקוד כפי שמופיע אצלנו עם שווא תחת הרי"ש. לפי זה מיישב, שביום הרביעי הוא נקוד בשווא, כוונת 'רקיע-השמים' הוא לשמי-השמים, הרקיע העליון שמעל האטמוספירה, ששם המאורות תלויים. אך ביום חמישי נקוד 'רקיע', וכוונתו רקיע שבתוך האטמוספירה, ושם מעופפות העופות.

הדיוק בתרגום

אכן אצלנו במסורה נקוד גם ביום החמישי בשווא. אך בתרגום אונקלוס מצאנו דבר נפלא, שביום הרביעי מתרגם את תיבות 'ברקיע השמים' - 'ברקיע דשמיא', וכוונתו הרקיע של השמים, דהיינו 'שמי השמים' והוא הרקיע העליון הסמוך אל השמים, וביום החמישי מתרגם את תיבות 'רקיע השמים' - 'רקיע שמיא', וכוונתו רקיע שהוא השמים. והרי זה ממש עולה כפירוש האור החיים!

לסיכום: השמים שנבראו ביום השני שבעה הנה: א. האטמוספירה המקיף את חלל העולם, והוא הנקרא 'שמים', או 'רקיע השמים'. ב. 'שמי השמים' והוא 'רקיע השמים' שמעל האטמוספירה שבו החמה והלבנה וצבא השמים. ג. עוד חמש שמים רוחניים שאין לנו בהם השגה.

כמה רקיעים ב'רקיע'?

בפרשת השבוע אנו לומדים על בריאת הרקיע ביום השני כאמור (בראשית א, ו-ח) 'ויאמר אלקים יהי רקיע בתוך המים וגו'. להלן נבוא לברר מהו אותו רקיע? כמה רקיעים יש? והיכן הם נמצאים? הגמרא בחגיגה (יב, ב) מביאה שתי דעות מהו רקיע, דעה ראשונה: "אמר רבי יהודה, שני רקיעים הן. שנאמר, הן לה' אלקיך השמים ושמי השמים". והדעה השנייה: "ריש לקיש אמר, שבעה. ואלו הן, וילון, רקיע, שחקים, זבול, מעון, מכון, ערבות".

מבאר ריש-לקיש מה הם שבעה הרקיעים: וילון - אינו משמש כלום, אלא נכנס שחרית ויוצא ערבית ומחדש בכל יום מעשה בראשית. רקיע - שבו חמה ולבנה כוכבים וזמלות קבועים. שחקים - שבו ריחיים עומדות וטוחנות מן הצדיקים. זבול - שבו ירושלים ובית המקדש ומזבח בנוי ומיכאל השר הגדול עומד ומקריב עליו קרבן. מעון - שבו כיתות של מלאכי השרת שאומרות שירה בלילה וחשות ביום מפני כבודן של ישראל. מכון - שבו אוצרות שלג ואוצרות ברד ועליית טללים רעים ועליית אנגלים, וחדרה של סופה וסערה, ומערה של קיטור. ערבות - שבו צדק משפט וצדקה, גנוי חיים וגנוי שלום וגנוי ברכה, ונשמתן של צדיקים, ורוחות ונשמות שעתידות להיבראות, וטל שעתיד הקדוש ברוך הוא להחיות בו מתים".

שמים רוחניים

בעל בן איש חי זי"ע כותב בספרו בן יהוידע (חגיגה שם), וכן משמע מדברי רבי אברהם מן ההר, חגיגה (שם), שרבי יהודה וריש לקיש לא נחלקו, אלא שרבי יהודה שאמר שיש שני רקיעים, מדבר על השמים שאנו רואים בעינינו, כי השמים שאנו רואים היא האטמוספירה המקיפה את כדור הארץ (שהיא שכבת גז בגוון תכלת, העוטפת את חלל העולם), ומלבד זאת יש את 'שמי השמים', שהם השמים אשר מעל לאטמוספירה בהם מצויים גלגל חמה ולבנה.

לעומת זאת ריק לקיש שהוכיח שבעה רקיעים, מדבר על שמים רוחניים, שהם למעלה מהשגתנו, וכפי שכתב המהרש"א (חידושי אגדות, חגיגה שם): "אמרת לי בזה במופלא ממך בל תדרוש". כלומר, אין מדובר בשמים העשויים מחומר גשמי של מים ואש, אלא הם עניינים רוחניים שאינם מושגים בשכל גשמי.

העופות ברקיע?

אחרי שמצאנו שבשמים הנראים ישנם שני חלקים, השמים ושמי השמים, נוכל להבין את המשך

ללמוד

א. פסוק כ':	ב. פסוק כ"א:	ג. פסוק כ"ד:
ויאמר אלקים ישרצו המים נפש חיה ועוף יעופף על הארץ על פני רקיע השמים.	ויברא אלקים את התנינים הגדלים ואת כל נפש החיה הרמשת אשר ישרצו המים.	ויאמר אלקים תוצא הארץ נפש חיה למינה בהמה ורמש וגו'.
כ"א: נֶפֶשׁ חַיָּה – שָׂרָא דְּחַיָּה. שְׂרָץ – כָּל דְּחַיָּה שְׂרָץ מִן הָאָרֶץ קָרוּי שְׂרָץ.	כ"א: נֶפֶשׁ חַיָּה – נֶפֶשׁ שְׂרָץ דְּחַיָּה.	כ"א: נֶפֶשׁ חַיָּה – שְׂרָץ דְּחַיָּה.

להבין

- כידוע רש"י הק' מדקדק בכל פרט, גם בציטוט לשון הכתוב. והנה הביטו רואו, הרי לשון הפסוק (כ"א) הוא: 'ישרצו המים שרץ נפש חיה', אם כן מדוע כותב רש"י קודם את הפירוש על המילים 'נפש חיה', ורק לאחר מכן כותב רש"י פירוש על המילה 'שרץ' ולכאורה היה רש"י צריך להפוך הסדר, ולפרש תחילה את המילה 'שרץ', ורק לאחר מכן את המילים 'נפש חיה'?
- יש לשים לב ששלושת פירושי רש"י נראים לכאורה זהים, אך באמת יש הבדל ביניהם, כי בפעם הראשונה כתב רש"י 'שְׂרָא דְּחַיָּה' בלשון עתיד, ואילו בפעם השנייה והשלישית כותב רש"י 'נֶפֶשׁ שְׂרָץ דְּחַיָּה' – בלשון הווה. מה בא רש"י לדייק בכך?

להשכיל

בפסוק כ' נאמר 'ישרצו המים', שהמים אינן נותנים חיות, אלא הם משריצים בעלי חיים ואחר כך הקב"ה נותן החיות, אבל כאן בפסוק כ"א שנאמר 'ויברא אלקים' – הרי הקב"ה הוא גם נותן את החיות, לכן כותב רש"י בדקדוק 'שיש בה חיות'!

הכוונה לחיה שבים?

לפי דרכו ממשיך המהר"ל ב'גור אריה' ושופך אור על דברי רש"י, מדוע הוצרך להסביר שוב שנית בפסוק כ"א ש'נפש החיה' היינו נפש שיש בה חיות? והתשובה היא, משום שלמעלה בפסוק כ' בו כתוב בתורה 'שרץ נפש חיה', ושם מובח שאינה חיה כפשוטו, שהרי קראו הכתוב 'שרץ' על שם החיות שהוא שורץ דהיינו נע ונד, אבל כאן בבריאת הדגים בפסוק כ"א לא נזכר 'שרץ', אלא כתוב 'ויברא אלקים את התנינים הגדלים ואת כל נפש החיה הרמשת אשר ישרצו המים', והיה מקום לטעות שהכוונה שיש 'חיה' בים, ובשביל שאין לה רגלים גבוהות נקראת 'רומשת', ולעולם כאן 'חיה' כמשמעה הוא. לכן הוצרך רש"י לשלול פירוש זה ולפרש שגם כאן 'נפש חיה' הכוונה 'נפש שיש בה חיות'.

שמא תאמר, מהיכן באמת הכריח רש"י שאכן גם בפסוק כ"א הכוונה לנפש שיש בה חיות, ולא לחיה שבים? על כך מבאר רבינו דוד פארדו ב'משכיל לדוד' שרש"י סבר שהם הכוונה לחיה שבים, נמצא שלא הוזכר בכתוב בריאתם של שאר הדגים הקטנים, אלא החיה שבים, וזאת לא יתכן. לכן בהכרח שהכוונה לכל הדגים ולא רק לחיה שבים.

מה הכוונה 'למינה'?

כעת נותר לנו רק לבאר מדוע הוצרך רש"י לפרש גם בפסוק כ"ד, בשלישית 'נפש חיה' – נפש שיש בה חיות?

את התשובה לכך אנו מוצאים בדבריו של רבינו מאיר בנימין דאנון המבאר בספרו 'באר בשדה', שבפסוק השלישי כתוב 'נפש חיה למינה', ותובת 'למינה' עלולה להטעות לחשוב שהיא דבר בפני עצמו, נפש של 'חיה' ממש, לכן הוצרך רש"י לשלול ולפרש גם כאן שהוא נפש שיש בה חיות.

שאלות לעיון והעמקה:

- כל הלומד פסוקים אלו עם פירוש רש"י אלו, בוודאי ירגיש בכמה הערות ודקדוקים, שיש לתת עליהם את הדעת, ולהבין את פשרם:
 - למה ומדוע הוצרך רש"י לחזור שוב ושוב, שלש פעמים, על הפירוש 'נפש החיה' – נפש שיש בה חיות? בפסוק כ', ושוב בפסוק כ"א, ושוב בפסוק כ"ד, אתמהא?
 - את עיקר דברי רש"י צריך להבין, למה היה צריך כלל להסביר ש'נפש חיה' פירושו 'נֶפֶשׁ שְׂרָץ דְּחַיָּה'?
 - איזה פירוש אחר רוצה רש"י לשלול, ומה היינו יכולים לטעות כאן לולי פירושו של רש"י?

לאחר העיון במפרשי רש"י, אנו מגלים אור חדש, כיצד דברי רש"י נפלאים וכמה מרגליות טמונות בכל דיבור מדבריו, להלן נביא חלק מדבריו המפרשים, בבחינת 'תן לחכם ויחכם עוד':

'חיה' או חיות?

רבינו המהר"ל ב'גור אריה' מבאר בטוב טעם, שכאשר רש"י כתב לראשונה בפסוק כ' את הפירוש 'נפש חיה' – שיהא בה חיות. היתה כוונת רש"י לשלול שאין הפירוש 'נפש חיה', כפשוטו, מלשון 'חיה ובהמה', שהרי הם נבראו רק ביום השישי ולא ביום החמישי, אלא כוונת הכתוב 'נפש חיה' היינו נפש שיש בו חיות. מוסף המהר"ל דבר נפלא, שלכן גם שינה רש"י את סדר הפסוק, ורק אחרי שפירש מהו 'נפש חיה', פירש מהו 'שרץ'. כי בכך רצה רש"י להביא ראיה לדבריו ש'נפש חיה' אינה חיה כפשוטו, אלא נפש שיש בו חיות, והא ראייה, שהרי כתיב אצלו 'שרץ', וכל דבר שיש בו חיות הוא שורץ ונע ונד, ולכן נקרא 'שרץ', והוא ענינו 'נפש שיש בו חיות', שיש בו כח של גענוע ושריצה.

המים לא מוציאים חיות!

רבינו המהרש"ל ב'ריעות שלמה' מוסיף עוד ומיישב, מדוע כאן בפסוק כ' כותב רש"י בלשון עתיד 'נפש חיה' בה חיות? מפני שכאן בפסוק כ' נאמר 'ישרצו המים שרץ נפש חיה', ואחרי שרש"י פירש ש'נפש חיה' היינו נפש שיש בה חיות, הוצרך להדגיש שהמים עצמם לא השריצו והוציאו את החיות, כי המים אינם נותנים חיות, אלא רק הוציאו את גוף השרצים, ואילו את החיות נתן הקב"ה בשרצים. לכן דקדק כתב רש"י 'נפש חיה' בה חיות, כלומר, נפש כזו, שאחר כך יהא בה חיות, כאשר הקב"ה יתן בה חיות (וכ"כ הגור אריה בפסוק כ"ד).

הקב"ה נותן חיות!

הדברים משתלבים היטב עם דבריו של רבינו שבתי משורר-בס, הכותב ב'שפתי חכמים', לבאר מדוע בפסוק כ"א כותב רש"י בלשון הווה 'שיש בה חיות', בשונה מפסוק כ' שם כתב 'שיהא בה חיות', כי כאמור

נקודה למחשבה ותוספת עיון

מבחן חדש ומיוחד לקוראי הגיליון השבועי:

את התשובות על שאלת 'להתבונן' ניתן להשיב בקו 'קול התורה', או בנדרים+ומתן שכרה בצידה - הגרלות שבועיות בין המשיבים כהלכה

להתבונן

לאור כל האמור, מדוע בפסוק ל', שם כתוב בתורה פעם רביעית 'נפש חיה', לא פירש רש"י שוב שהכוונה לנפש שיש בה חיות, כמו שפירש שלש פעמים?

תורתך שעשועי

פרפראות וחיידורים על פרשת השבוע

תשובות למדורי 'תורתך שעשועי' ניתן לשלוח דרך קו 'קול התורה' או נדרים+

חקר דבר

הכוכבים – סימן או סיבה?

בפרשת השבוע נאמר (בראשית א, ה) וְלַחֲשֹׁךְ קָרָא לַיְלָה, ועוד נאמר בהמשך (פסוק יד) יְהי נאֹרַת בְּרָקִיעַ הַשָּׁמַיִם לַהֲבַדִּיל בֵּין הַיּוֹם וּבֵין הַלַּיְלָה, והיינו שבלילה יש מאורות של ירח וכוכבים, וכן אמרו בתחילת מסכת ברכות שהלילה מתחיל בצאת הכוכבים. **ויש לחקור בכונת פסוקים אלו, ובגדר הדין שלילה נעשה בזמן צאת הכוכבים:**

האם המציאות של הלילה הוא החושך, והכוכבים הנראים הם רק 'סימן' שנעשה לילה. או שמא הופעת הכוכבים, היא המציאות של הלילה, כך שאם אין נראים כוכבים חסר במציאות של הלילה, ולא חסר רק ב'סימן' שנעשה לילה?

יודעים את התורה

- בפרשת השבוע נאמר (בראשית ד, כא) וְשֵׁם אָחִיו יוֹבֵל הוּא הִיָּה אָבִי כָל תַּפְשׁ כְּנָעַן. היכן עוד בחמשה חומשי תורה מוזכר 'כנעני'?
- בפרשת השבוע נאמר (בראשית ד, יט) וַיִּקַּח לוֹ אִשָּׁה שְׁתֵּי נָשִׁים שֵׁם הָאִחֹת עֵדָה. היכן עוד בחמשה חומשי תורה אשה בשם 'עדה'?
- בפרשת השבוע נאמר (בראשית א, י) וּלְמִקְוֵה הַמַּיִם קָרָא יַמִּים, היכן עוד בחמשה חומשי תורה מצאנו הלשון 'מקוה' על מים? (2 תשובות)

מחדדים

- אימתי יאכלו הצדיקים דג מלוח?
- היכן מצאנו תבלינים מסוכנים, שאינם לאכילה?
- האם אנשים אוכלים עשבים?

פתרונות

פרשת האזינו

יוסף דעת – אפשר למנוע מיתה?

בפרשת האזינו (לב, מח) כותב רש"י: 'שהיו ישראל אומרים, בכך וכך [לשון שבועה], אם אנו מרגישין בו, אין אנו מניחין אותו, אדם שהוציאנו ממצרים וקורע לנו את הים וכו', אין אנו מניחין אותו. אמר הקב"ה, הריני מנכסיו בחצי היום וכו', ע"כ. והדברים תמוהים: כי אמנם בתיבת נח מובן שאנשים חשבו שישברו את התיבה, או שהעצירים חשבו שלא יתנו לישראל לצאת, אבל כאשר מדובר במיתת משה, מה שיידך לומר שישראל יאמרו שאין מניחים לו למות, וכי הדבר תלוי בידם למנוע את מיתתו? וצ"ע.

להלן תקציר של חלק קטן ונבחר מתוך אלפי התשובות שנשלחו למערכת על ידי לומדי 'תורה שבכתב':

א. הכוונה שעל ידי התחילה היו יכולים למנוע את מיתתו, כי בתפילה אפשר להעביר את רוע הגזירה (כן תירצו הבאר בשדה והחידושי הרי"ם זי"ע והגר"ח שמואלביץ זצ"ל).

ב. עוד תירץ הגר"ח שמואלביץ זצ"ל, שמבואר כאן יסוד, שאם היו אומרים כל ישראל 'אדם שהוציאנו ממצרים וקורע לנו את הים וכו', ומכירין כולם עד כמה הם צריכים לו, אזי בכח הכרת הטוב שהיה בהם, היו יכולים לפעול למנוע את מיתתו, ודבר זה קבע הקב"ה ממש בדרך הטבע, שאם מכירים באמת בטובה של האדם ושרבים צריכים לו, אזי מיתתו נמנעת.

ג. כיון שאמרו לו הקב"ה 'צומת בהר' נעשה מזה דין שמשה צריך למות רק בהר, וכשיאמרו ישראל 'אין אנו מניחין אותו' הכוונה שלא יניחו לו לעלות להר, ואם לא יכול לעלות להר ממילא לא יתן שימות (נחלת יעקב על רש"י; ספרי דבי רב על ספרי; וכן תירץ הגר"ח מבריסק זצ"ל).

ד. אולי אין הכוונה שלא יניחו לו למות, אלא שלא יניחו לו למות בהסתר במערה באין רואים כמו אהרן, וישמרו עליו שימות לעין כל וכולם יתעסקו בקבורתו כבבדו, ועל כך אמר הקב"ה הריני מנכסיו בחצי היום למות במערה בהסתר ונראה מי ימחה (ספר שמנה לחמו).

ה. היינו שאמרו ישראל שיעסקו עמו בתורה בלי הפסק, כך לא יוכל מלאך המוות לשלוט בו (ורע אברהם על הספרי בשם ספר גבול בנימן, וכ"כ בשפתי צדיק).

ו. אולי הכוונה שכאשר יבוא המון של משה שיושלמו חייו, אזי כל אחד יתן מותה כמה רגעים מחייו, כמו שהיה אצל כמה צדיקים

קטן היורה

חיידורים כתבות ופסיקי הפרשה

לפניך מספר שאלות אשר התשובה עליהן מופיעה בלשון רש"י בפרשה

התשובה לכל שאלה מתחילה באות מסִמְּתוּ (המופיעה בפרוש רש"י). כאשר תרכיב יחד את האותיות הראשונות של כל תשובה תמצא מלה המופיעה בפרשה:

- מה הפרוש השני של רש"י על וַיִּכַּל אֱלֹקִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי?
- מי תבל והתקין כלים לרוצחים?
- איזו אות חסרה בפסוק וַיִּמְלֹא אֶת הָאָרֶץ וּכְבֹּשָׁה?
- מה באה לומר האות ה' בפסוק יוֹם הַשִּׁשִּׁי?
- למה כתוב יוֹם אֶחָד ולא יוֹם ראשון?
- כיצד מפרשים דברי אגדה את הכתוב וְתָנוּחַ עוֹר?

מהי המלה?

--	--	--	--	--	--

את התפרון יש להזין במערכת 'תורה שבכתב' (לרשומים בלבד)
שימו לב – מבצע מידה ונושא פרסים קבri ערה, לפותרים את החידה יחד עם בני המשפחה בשלחן השבת!

שתלמידיהם התנדבו לתת להם שעה או כמה שעות מחייהם, וכך יסברו ישראל להאריך את חייו של משה.

ז. כמו שאהרן רץ עם הקטורת ועצר את מלאך המות בעת המגיפה, סברו ישראל שיקטירו קטורת ובכך יעצרו את מלאך המוות.

ח. כי במלחמת מדין אמר הקב"ה למשה שמיתתו תלויה במלחמה זו, כך שהיו ישראל יכולים לומר שאין הם יוצאים למלחמה וממילא לא ימות משה (ספר אשכול יוסף).

ט. כמו שמנציח כמה עובדות בחז"ל על חכמי ישראל שהחיו מתים, סברו ישראל שאם ימות משה יאמרו להכניח הדוד שיחיו אותו.

חיידוד בפרשה – קל וכבד:

היכן נזכר בפרשת האזינו בפירוש רש"י:

- פירות קלים להתבשל.
- שעה קלה.
- לשון קל.
- קל וחומר.
- אינו מכביר.

תשובות:

א. רש"י דברים לב, יג: פירות ארץ ישראל שקלים לנוב ולהתבשל מכל פירות הארצות.

ב. רש"י דברים לב, כ: ובשעה קלה בטלו הבטחתם.

ג. רש"י דברים לב, טו: כשית – יש לשון קל בלשון כסרי.

ד. רש"י דברים לב, מז: הרי דברים קל וחומר, ומה תבנית הבית וכו'.

ה. רש"י דברים לב, יא: על גזליה ירחן – אינו מכביר עצמו עליהם.

כמונח בקופסא – עזוב – עזרה

בפרשת האזינו כתוב (דברים לב, לו) וְאָפַס עֲצוּר וְעֹזֹב, ורש"י מפרש: עֲזוּב – מחוּזָק, כמו (נחמיה ג, ח) ויעזבו את ירושלים עד החומה, (ירמיה מט, כח) אִךְ אֵל עֲזָבָה עִיר תַּחֲלִילָה, עכ"ל. היכן עוד בחמשה חומשי תורה מפרש רש"י מילה משורש עזיבה שהכוונה על עזרה, ורש"י מביא שם את הפסוק בפרשתנו וְאָפַס עֲצוּר וְעֹזֹב?

תשובות:

בפרשת משפטים, רש"י שמות כג, ה: עזב תעזב עמו – עזיבה זו לשון עזרה, וכן (דברים לב, לו) עֲצוּר וְעֹזֹב, וכן (נחמיה ג, ח) ויעזבו ירושלים עד החומה, מלאוה עפר לעזוב ולסייע את חוזק החומה.

גם אתה יכול להפיץ את האור:

הצטרף עכשיו למערך מאות מזכי הדבים המפיצים את הגיליון השבועי ברחבי ארה"ק

וקבלו

בכל שבוע את מאור הגיליונות חינוך עד לפתח הבית בדיוור ישי – לזיכוי הרבים!

עדכנו

את פרטי בית הכנסת / הישיבה, והכתובת למשלוח

חייגו

לקו 'קול התורה' בשעות המענה האנושי בשלוחה 8 (אחרי בחירת השפה)

אהבת תורה

פרי עטם של לומדי תורה שבכתב

מבנה ב-1:45:45 בלילה!

לילה אחד, מוצאי יום שלישי פרשת כי תצא, בשעה 1:25: לאחר חצות ליל – נקלעתי לביהמ"ד קרעטשניף שבקרית גת, שם הייתי צריך להתעכב עד שתגיע ההסעה שתיקח אותי למחוז חפצי. לפתע נכנס בסערה יהודי יקר ושואל בקול, קורא אל חלל התיכל: איפה יש כאן חומשים? הוא עבר במהירות על הארונות והשולחנות ולא נחה דעתו עד שמצא חומש עם ביאור על רש"י.

הבנתי שמדובר בעוד אחד ממאות אלפי לומדי 'תורה שבכתב', יהודי שלא יכול להירדם לפני שלומד ונבחן על הלימוד היום... הוא ישב בבית המדרש ולמד יותר מ-20 דק' בדיבוקת (הלימוד של יום שלישי פרשת כי תצא הוא לימוד ארוך למדי,...), עד בשבעה 1:45: בלילה (!) הוא ביקש ממני להשאיל ממני את הטלפון הנייד ובעיניים טרוטות ערך גם את המבחן הבסיסי, וגם את מבחן העיון.

ההצלחה האמיתית והגדולה היא לא העיון, אלא החיבור של עם ישראל לתורה שבכתב! כל מילה נוספת מיותרת!

ברכה מרובה, יצחק ה.

אם לא עכשיו אימתי

אני מודה לה' יתברך שזיכני להכיר את המפעל הגדול 'תורה שבכתב', בחסדי ה' אני אברך כולל למעלה מ-30 שנה, זכיתי ללמוד בכלל: ש"ס, טור ובית יוסף, הלכות שבת, ברכות, איסור-היתר, מהרהר, מקואות, חופה וקידושין, מילה וגירות, יום טוב, פסח, ועוד, אך מעולם לא זכיתי ללמוד ולהבחן על רש"י בפרשה, למרות שלמעשה זה תחילת ההבנה בתורה.

תמיד ידעתי שאני חייב פעם ללמוד את זה, אבל מתי?... הומן חולף ולומדים עוד נושא ועוד נושא, אבל מה עם חומש ורש"י? לאחר שזכיתי להכיר אתכם אני זוכה דבר יום ביומו, ממש כך, ללמוד חומש ורש"י ולהבחן כל יום לם שובע. ומכאן אני קורא לכל האברכים שליט"א: אל תחזרו על הטעות שלי! אל תחכו להתברג וללמוד רק אז חומש ורש"י, התחילו כבר כעת!

אורי יצחק ג.

שמות הזוכים בהגרלות בפרשת נצבים וידך

זוכים בהגרלות

זוכים בהגרלות אברכים ותלמידי ישיבות גדולות

נבחנים קבועים – 100 שו: הרב אליעז קדושי – ביתר עילית, | הרב אריה פינקל – נתניה, | הבה"ח שמעון שמעיה – ביתר עילית, קרלין | **סיכום יומי – 200 שו:** הרב ישראל מאיר כהן – מודיעין עילית, כתר תורה | הרב שמואל אוירבך – מודיעין עילית, משנת אברהם | הרב אהרן כהן – קרית גת, | הרב ישראל לוי – בני ברק, אהל דוד ושלום | הרב אפרים רייזמן – בני ברק, | הרב אפרים בקר – לוד, מקדש דוד | הרב מתתיהו הלר – מודיעין עילית, | הרב אוריאל מילקביץ – ירושלים, מיר | הבה"ח מרדכי כהן – ירושלים, מיר | הבה"ח אורן אדרי – ירושלים, דעת חיים | הבה"ח אליהו בר – בני ברק, | הרב ישעיהו ורב – מודיעין עילית, בית אבא | הבה"ח אריה גולדברג – בני ברק, ירוחם | הרב רפאל משה רפפורט – ירושלים, רב עמרם חסידא | הרב יהודה וינקל – מודיעין עילית, ברכת יצחק | הרב יונתן ישראל לרנר – בני ברק, במחיצת הרשב"י | הרב שלמה בעלי – ביתר עילית, | הרב ישראל ברלין – ירושלים, אהבת שלום | הבה"ח שלמה בראון – קרית יערים, באר התורה | הרב ניסן ויינשטיין – ביתר עילית, | הבה"ח אליהו רביאט – בני ברק, תורה בתפארתה | הרב יצחק סרוסי – בית שמש, שית יצחק | הרב מאיר חיוור – מודיעין עילית, עמלה של תורה | הרב בנימין זאב לוי – בני ברק, פוניביל | הרב אשר יואל בלום – ירושלים, באר יוסף | הבה"ח דוד רובין – ביתר עילית, מן החר | הבה"ח נתנאל מושקוביץ – בני ברק, דעת אברהם | הרב פנחס מנחם אלבוים – קרית גת | **כמונח בקופסא – 150 שו:** הרב דוד שטרן – ירושלים, מיר | הרב יוסף נייחור – ירושלים, ברכת דוד ומשה | **חיידוד בפרשה – 100 שו:**הרב מרדכי אליהו אגל – ביתר עילית, באבוב | הרב אלימלך גלנדהאר – בית שמש, בעלזא | **יוסף דעת – 100 שו:** הבה"ח בנימ מאוז – מעלות-תרשיחא, מאור התלמוד | הרב שמואל ניסאן – בני ברק, נחלת יעקב | **מבחן גמרא – ש"ס בלבנות בדרך:** הרב אליעזר כהן – בני ברק, גרודנא | **מבחן הפרשה – סט נ"ך:** הרב נתנאל מנת – רכסים, נכסת חזקיהו | **מבחן שבועי 500 שו:** הרב ישראל מאיר ראה – ירושלים, רצופות | הרב שלום נח כ"ץ – קרית גת, נכסת ישראל | הבה"ח שמואל יהושע למבורג – ביתר עילית, מעיני חכמה | הבה"ח ישראל אשר צינורט – בית שמש, מעייני החכמה

זוכים בהגרלות תלמידי ישיבות קטנות וילדים

נבחנים קבועים – 50 שו: יניק וחכים כמר ישראל מנחם וויינפעלד – בני ברק, יטב לב | הבה"ח עזריאל בן ציון גליק – ירושלים, שבילי התורה | **סיכום יומי – 50 שו:** יניק וחכים כמר מנחם שלמה עילית, ירושלים, וכוו תורת משה | יניק וחכים כמר ברוך טורקובסקי – מודיעין עילית, דרכי יושר | יניק וחכים כמר חיים רביב – בני ברק, באר יהושע | יניק וחכים כמר ישראל בער סולוביצ'צ'י – ירושלים, עץ חיים | יניק וחכים כמר ישי דקל – אלעד, דעת תורה | יניק וחכים כמר שמואל קוק – בני ברק, הליכות שמואל | יניק וחכים כמר משה אהרן – ירושלים, ממדת התורה | הבה"ח מנחם מנדל רבינוביץ – ביתר עילית, באיאן | יניק וחכים כמר שלמה לנגאס – אלעד, דרכי אבות צאנו | הבה"ח חנוך ונדל קליין – בני ברק, תורת משה | הבה"ח דוד רוסבלום – ירושלים, סערט וויזין | יניק וחכים כמר חיים בנימין לוצקין – בית שמש, סקווירא | הבה"ח יהושע ברוך לוי – בית שמש, תולדות משה אריה | יניק וחכים כמר אברהם יעקובסון – בני ברק, | הבה"ח אלכסנדר פינק – בית שמש, בעלזא | יניק וחכים כמר יחיאל טווערסקי – ביתר עילית, כלל חסיד | יניק וחכים כמר משה אליעזר בוגן – בני ברק, עטרת שלמה | יניק וחכים כמר בערל בטלמן – ביתר עילית, כלל חסיד | הבה"ח מרדכי גומבי – מודיעין עילית, אהל יוסף | יניק וחכים כמר יוסף שלום פפנהיים – בני ברק, תפארת יעקב | יניק וחכים כמר יצחק שוויץ – אלעד, דעת תורה | **כמונח בקופסא – 50 שו:** יניק וחכים כמר מרדכי דנציגר – ירושלים, נר יהושע חיידוד **בפרשה – 50 שו:** יניק וחכים כמר אברהם יוסף וריזמן – בית שמש, בעלזא **מבחן שבועי – 100 שו:** יניק וחכים כמר יעקב יונסי – ירושלים, אבני שלמה | הבה"ח יוסף ווייס – בית שמש, דושינסקי

שימו לב – בס"ח החל מהגרלות פרשת 'בראשית', תמוהיל הגרלות וזכיות חדש, עם תוספת אלפי ש"ח ועוד זוכים רבים מדי חודש

לרישום והצטרפות ל'תורה שבכתב':

02-500-2018

מארה"ב: 351-9881-1518 | מאנגליה: 0131-0613-4433

מכן הוצאה לאור | אנף 'שיעורי תורה' | קו 'קול התורה' | מבחר שיעורים במגוון שפות וסגנונות | סיכומים ומכתבים | שטעווע תורה | הגרלות ופרסים | גיליון שבועי | מידלטר יומי לפניות, תגובות והערות: ts025002018@gmail.com

ילכו מחיל אל חיל

דבר
המערכת

"אמר רבי לוי בר חייא, היוצא מבית הכנסת ונכנס לבית המדרש ועוסק בתורה, זוכה ומקבל פני שכינה, שנאמר (תהלים פד, ח) יִלְכוּ מִחֵיל אֶל חֵיל יִרְאֶה אֶל אֱלֹקִים בְּצִיּוֹן.

אמר רבי חייא בר אשי אמר רב, תלמידי חכמים אין להם מנוחה לא בעולם הזה ולא בעולם הבא, שנאמר יִלְכוּ מִחֵיל אֶל חֵיל יִרְאֶה אֶל אֱלֹקִים בְּצִיּוֹן". (ברכות סד, א)

אֱלֹקִים בְּצִיּוֹן!

אם עד היום עסקנו במשך כשלוש שנים בחיבור יהודים אל הלימוד הנחוץ והקדוש הזה של חומש ורש"י דבר יום ביומו, הרי כעת 'בְּשִׁנָּה הָרְבִיעִית יִהְיֶה כָּל פְּרִיז קֶדֶשׁ הַלּוֹלִים לַה', אנו הולכים מחיל אל חיל ונכנסים בסייעתא דשמיא אל שערי לימוד חומש ורש"י בעומק ובעיון!

ברוך ה' אשר לא השבית גואל מִיִּשְׂרָאֵל, והשאר לנו לפליטה את זקני שארית בית ישראל, גדולי וגאוני התורה, עיני העדה מנהיגי הדור שליט"א, המנחילים ומעבירים לנו את מסורת התורה מדור לדור.

כפי שפורסם, זכינו זה מכבר, זכינו במערכת 'תורה שבכתב', להיכנס לפני ולפנים להיכלם של עיני העדה, מרנן ורבנן גדולי ומאורי הדור שליט"א, לשמוע את חובתנו ותפקידנו לקראת השנה הרביעית למפעלות 'תורה שבכתב'.

היה זה בהיכלו של מרן ראש הישיבה גאון ישראל רבי דב לגדו שליט"א. עמדנו בלשכת הגזית, משם יוצאת תורה והוראה לישראל, לכלל ולפרט. ומרן שליט"א אשר כל רגע מזמנו מדוד וקצוב, יושב ומתעמק בגיליונות 'תורה שבכתב' ובשאר ההוצאות לאור שזכינו בס"ד לזכות בהם את הרבים.

הסמושלך בחדר, הכל מצפים למוצא פי מרן שליט"א, עת הוא פותח בדבריו הבוערים כגחלי אש ומעמיד אותנו על החובה להנחיל בקרב הציבור את הידיעה שלימוד חומש ורש"י הוא לימוד עיוני עמוק, ובכל דיבור ברש"י טמונים רבדים עמוקים עד מאד.

כמלאך המכה על כל עשב ואומר לו 'גדל', מציב מרן שליט"א בפני צוות העורכים והמנהלים את השליחות הקדושה: "התפקיד המוטל עליכם אינו לעסוק בחלק הדרוש והמוסר, לכך כבר רבים אחרים וטובים, אלא עליכם לחבר את הציבור אל העומק שברש"י! להחדיר בקרב כל ישראל את דרך הלימוד בחומש ורש"י בעיון ובעומק! שיבינו שכל דיבור ודיבור ברש"י הוא עומק בתוך עומק לאין שיעור! לכו בכוחכם זה והושעתם את ישראל!". - קרא מרן ראש הישיבה שליט"א בבהירות וחדות.

ובאותו הרגע נפל דבר בישראל, וענינו ואמרנו 'נעשה ונשמע'!

והנה נותנים אנו לפניכם היום ברכה והרי שלכם לפניכם, הגיליון המחודש מלא מזן אל זן במדורים אשר ישבחו ויחדדו את לימוד חומש ורש"י בעיון.

לכו ונלכה באור ה' מחיל אל חיל!

זה כבר למעלה מחודש ימים, החל מתחילת ימי הסליחות ועד לחתימת יום שמיני עצרת, זכינו להיות ברצף אחד בלתי פוסק של 'ילכו מחיל אל חיל ירעה אל אלקים בצייון'.

אך סיימנו את ימי הסליחות ותיכף הלכנו ונכנסנו אל ימי ראש השנה; עברנו אל עשרת ימי תשובה; המשכנו ליום הכיפורים; התקדמנו אל הימים שבין יום הכיפורים לסוכות, עליהם כבר כתב הדרכי משה (או"ח סי' תרכ"ד, ז) בשם המהר"ל (הל' סוכה) 'יש שמתחילים לעשות הסוכה במוצאי יום הכיפורים שנאמר יִלְכוּ מִחֵיל אֶל חֵיל וגו'; צעדנו אל ימי הסוכות; פסענו אל יום הושענא רבה; הגענו אל יום שמיני עצרת ושמת תורה.

והנה אנחנו כאן בפרשת 'בראשית'!

לאחר חודש שלם במהלכו הקדשנו שעות ארוכות לתפילות ותחנונים, שירות ותשבחות בבתי הכנסת, אנו חוזרים שוב אל ספסלי בית המדרש, איש איש למקום לימודו. בדרך דרוש ומליצה ניתן לומר שאנו נמצאים כעת במצב של 'היוצא מבית הכנסת ונכנס לבית המדרש ועוסק בתורה, זוכה ומקבל פני שכינה, שנאמר (תהלים פד, ח) יִלְכוּ מִחֵיל אֶל חֵיל יִרְאֶה אֶל אֱלֹקִים בְּצִיּוֹן. אולם, מנגינת 'ילכו מחיל אל חיל' של חודש תשרי, לא הגיעה לסיומה.

נהפוך הוא, היא ממשיכה כעת ביתר שאת וביתר עוז, עם התחלת לימוד ספר בראשית, חומש עם פירוש רש"י, בלימוד קבוע דבר יום ביומו, בקביעות איתנה ואמיצה.

אך לא מדובר רק בכמות ימי ושעות הלימוד, אלא גם ובעיקר באיכות הלימוד:

כאשר תחזינה עיניכם מישרים, הרי שגיליון זה אשר אתם מחזיקים בידכם ולומדים בו, הגיליון הראשון לשנה זו, לבש צורה חדשה ופנים חדשות באו לכאן.

תמורת מדורים שעסקו עד עתה בעיקר בפרפראות ופנינים יקרים על הפרשה, או מדורים שהיכלו רק סחור סחור סביב לעצם הלימוד של חומש ורש"י, באו כעת מדורים משובחים ומושקעים העוסקים בהנחלת דרך הלימוד העיוני של פירוש רש"י, מדורים שבוודאי יביאו תועלת רבה ללומדי חומש ורש"י וישפכו אור יקרות על צורת הלימוד.

ובצדק ניתן לקרוא על כך את דברי רבי חייא בר אשי: 'תלמידי חכמים אין להם מנוחה לא בעולם הזה ולא בעולם הבא, שנאמר יִלְכוּ מִחֵיל אֶל חֵיל יִרְאֶה אֶל

כל
העולם
נברא
בשבע ימים!

בראשית תשפ"ו
בשבע ימים
נברא
העולם
בשבע ימים
בשבע ימים
בשבע ימים

ומה אתה עושה
בשבילך?...

תקראו לשבת...

שבת!

היכונו!

יצירת
המופת
שרבבות
ציפו לה

הספר שיהפוך
לכל המשפחה את
הפרשה לעונג ואת
השבת למתנה

חיכו ממתקים וכולו מחמדים,
תוכו רצוף אוצרות יקרים מפז
של חידושים וביאורים, עיונים
וחקירות, ידיעות וגילויים,
פרפראות ופנינים מאירים,
קושיות וחידודים, עובדות
וסיפורים, על פרשיות השבוע
ערוכים ומסודרים לשולחן
השבת קודש ולכל ימות
השבוע, לכל בני המשפחה,
להורים ומורים

ערוך מחדש מתוך
הגיליונות הנפלאים
מבית היוצר של המפעל
העולמי 'תורה שבכתב'

בשבועות הקרובים בעז"ה בחנויות הספרים
לבידור אודות מועד השקת הספר ולהזמנה עם משלוח ישיר עד הבית

שלוחה 8
לפני כניסת שנה

02.500.20.18

ts025002018@gmail.com

בראשית חתיקות ההתחלה!

"וזהו תכלית ועיקר רצונו של השם יתברך, שיתחדש מצד האדם חשק חדש לדברי תורה... ומהחשק החדש משיג האדם התחדשות בדברי תורה... כי בהתחדשות הדבר הוא התעוררות החשק הגדול, ואז הוא טועם המתקנות בעמקי הלב..." (הגה"ק רבי צדוק הכהן מלובלין זי"ע, פרי צדיק)

התחדשות זו נוגעת לכל תחומי החיים, וגם ללימוד פרשת השבוע חומש ורש"י - ממנו אנו שואבים את מקור כח ההתחדשות. בין אם למדת עד היום חומש ורש"י בכל יום, ובין אם לא זכית לכך עד היום, כעת הזמן להתחיל מחדש:

כעת הזמן לקחת חומש בראשית, ולהתחיל שוב בהתחדשות וברענונות ללמוד חומש ורש"י כל יום ויום!

שהם עתידים להתחדש כמותה

את תחילת פירושו על התורה פותח רש"י בשאלה שהיה צריך להתחיל את התורה מ"החדש הזה לכם" שהיא מצוה ראשונה שנצטוו בה ישראל.

דורשי רשומות דרשו, שלא לחינם קבע הקב"ה את מצות 'החדש הזה לכם' כמצוה ראשונה בתורה, עד שהיה צד שמצוה זו תופיע גם בפסוק הראשון התורה. אלא משום שיש במצוה זו מסר חשוב ויסודי שכל יהודי צריך להשריש בקרבו:

מסר ההתחדשות של חידוש הלבנה!

בני ישראל מונים את חודשי השנה על פי מחזור הלבנה, ואומות העולם מונים לפי חודשי החמה (סוכה כט, א). בכך טמון רעיון נשגב: הלבנה מסמלת את ההתחדשות. באמצע החודש היא נראית בשלימותה, אט אט היא מתקטנת ונעלמת, ושוב פעם היא מתחדשת בתחילת החודש הבא, וכך חוזר חלילה בכל חודש וחודש. לעומת זאת, השמש אינה מתקטנת ואינה מתחדשת, השמש של היום נראית בדיוק כמו השמש של אתמול.

האומות מונים לחמה, כי אצל הגוי אין מציאות אמיתית של התחדשות, מה שהיה אתמול אצל הגוי - הוא שיהיה היום. אבל בני ישראל מונים ללבנה המתחדשת באורח תמידי, כך גם בני ישראל מתחדשים תמיד.

התחדשות הלבנה מסמלת את כח ההתחדשות של יהודי, הכח המעניק לו עוז ותעצומות להתחיל תמיד מחדש בכוחות רעניים, שעל כך אנו אומרים בקידוש לבנה "עטרת תפארת לעמוסי בטן שהם עתידים להתחדש כמותה".

על כך כותב רש"י שהיה צריך להתחיל את התורה מ"החדש הזה לכם", משום שהמסר הנלמד מפרשת החודש, יסוד ההתחדשות, הוא היסוד החשוב והראשון שצריך יהודי להעמיד נגד עיניו שעה שהוא מתחיל שוב את התורה בפרשת בראשית.

מה חדש?

אמרת שפר אמר הגאון רבי דוד מפורסקי זי"ע, ראש ישיבת פוניבז': דרכם של אנשים, שכאשר אדם פוגש את חברו, הוא שואל אותו "מה חדש?". ויש להתבונן, מניין לו, לשואל, שיש חדש, עד שהוא שואל "מה חדש?". אלא, משמע מכך, שנשכח בני אדם מרגישה שהעולם בנוי על התחדשות תמידית. בורא עולם המחפש את הבריאה בכל יום ובכל רגע, נתן לאדם כח להרגיש בהתחדשות זו הרוחשת ללא הפסקה.

הבה אחים, נאחז בכוח נפלא זה - "כוח ההתחדשות", ובסייעתא דשמיא נפתח שוב חומש בראשית, ונתחיל שוב מהתחלה, בהחלטה נחושה שבזאת השנה נעשה לעצמנו את הדבר הנכון ונלמד בכל יום את פרשת השבוע עם פירוש רש"י בעיון ובהבנה.

אל קבלה והחלטה זו נצרך כמובן גם תפילה חמה לבורא עולם המחפש בטובו בכל יום מעשה בראשית, שיחדש כנשר נעורינו ויתן לנו את הכח החדשים לבקרים להתחדש ולהתחזק בלימוד קדוש זה, בבחינת 'בכל יום יהיו בעיניך חחדשים', אמן.

שוב אנו זוכים לעמוד בשערי חומש בראשית, ולחוש שוב את הטעם המתוק מדבש ונופת צופים, שוב אנו זוכים ביום אסרו-הג שמחת התורה להתיישב לאחר תפילת שחרית עם חומש בראשית ולהתחיל מחדש, בהתרגשות וברענונות את הלימוד היומי עם הפסוק הראשון בתורה שבכתב: **בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹקִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ...**

"הוא התעוררות החשק הגדול, ואז הוא טועם המתקנות בעמקי הלב..."

שוב אנו זוכים לשוב אל נקודת ההתחלה, ולהתחיל ללמוד את פירושו רש"י הקדוש על התורה: "בראשית - אמר רבי יצחק, לא היה צריך להתחיל את התורה אלא מהחודש הזה לכם (שמות יב, ב), שהיא מצוה ראשונה שנצטוו בה ישראל, ומה טעם פתח בבראשית".

ונגד עינינו עולה פירושו של הר"ק רבי צבי הירש מרימנוב זי"ע שפירש בדרך מליצה את לשון רש"י 'ומה טעם פתח בבראשית', שאין כאן לשון שאלה ותמיהה, אלא לשון קריאת התפעלות "מה טעם פתח בבראשית! כלומר: מה מתוק הוא הטעם של הפתיחה בבראשית...".

העולם שנברא היום

ברם, אין כאן רק ענין סמלי וציון דרך של התחלה חדשה, אלא כל עומק המשמעות של "פרשת בראשית", כולו אומר התחדשות של אמת. פרשה זו טומנת בחובה מסר של התחדשות תמידית ובכלית פוסקת, כפי שמבארים גדולי הדורות, שבריתא החדשה רק פעם אחת בלבד לפני חמשת אלפים ותשפ"ז שנים. אלא בורא עולם מחדש את הבריאה, ואת כל אחד מאתנו, בכל יום ויום ובכל רגע ורגע.

כך כותב המהר"ל מפראג זי"ע (חידושי אגדות מסכת עבודה זרה, דף ג, ב): **"בכל יום ויום הקדוש ברוך הוא מחדש מעשה בראשית, לכן נחשב כל יום לבריאה בפני עצמה!"**

נפלאים הם גם דבריו של הגאון רבי חיים מוולאז'ין זי"ע בספרו נפש החיים (שער א' פרק ב): "בעת בריאת העולמות כולם, בראם והמציאם הוא יתברך יש מאין בכוחו, כן מאז כל יום, וכל רגע ממש, כל כח מציאותם וסדרם וקיומם תלוי רק במה שהוא יתברך שמו משפיע בהם ברצונו יתברך כל רגע כח ושפעת אור חדש. ואילו היה הוא יתברך מסלק מהם כח השפעתו אף רגע אחת, כרגע היו כולם לאפס ותהו" (הקדמת תיקוני זוהר דף יז עמוד א), ע"כ.

סימוכין לקביעה זו שהבריאה מתחדשת תדיר, מביא שם רבי חיים מוולאז'ין זי"ע מנוסח ברכת יוצר-אור, שאנו אומרים בכל יום בתפילת שחרית, כפי שתיקנו לנו אנשי כנסת הגדולה: "ובטובו מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית". בסוף הברכה אומרים אנו שוב: "המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית".

הוי אומר: פרשת בריאת העולם, עליה אנו לומדים בימים אלו, היא לא רק פרשת הבריאה לפני ה'תשפ"ז שנים, אלא היא פרשת הבריאה המתחדשת ממש ברגעים אלו, בהם הקב"ה מחדש אותנו שוב ושוב.

ומכאן נובע הכח של יהודי להתחדש תמיד בכוחות דשנים ורעניים!

פרשת בראשית נשואת עמה את הבשורה המרעננת, כמים קרים על נפש עייפה של כל יהודי: עולם חדש נברא! מדובר בהתחדשות אמיתית! שכן העולם של היום אינו העולם של אתמול ושלשום, אנו נמצאים כעת בעולם חדש לחלוטין.

כל
היום
תחילת
חדש
בשילך
כלכם!

בראשית תשפ"ו
בשילך
נברא
העולם
בשילך
בשילך
בשילך

הגיע הזמן
שתעשה בשילך!...

החיה מליצ'ום

נטפי דיו מקולמוס הלב של
לומדי 'תורה שבכתב' המעידים
על המהפך המבורך והשינוי לטובה
שהתחולל בחייהם בזכות לימוד
חומש ורש"י דבר יום ביומו

התרשאות שלא חווית מליצ'ום

את המכתב הזה אני כותב כעת בפרשה אחת לפני האחרונה, פרשת האזינו. ואני מלא התרגשות שלא חווית מעודי. נכון שאני אדם מבוגר כבר, אבל מעולם! מעולם לא סיימתי את התורה שבכתב! נכון שאני אומר שניים מקרא מהבר מצוה, ונכון שגם למדתי חומש בחיידר, ונכון שאני לומד הרבה גמרא ודברים אחרים, אבל את דברי התורה שהקב"ה נתן למשה רבינו, את הדבר הבסיסי והיסודי הזה לא למדתי מעולם מתחילתו ועד סופו כלימוד אמיתי. זה מצמרר וזה כואב, וכשאני כותב את זה אני נשנק מדמעות אבל זו האמת והיא צריכה להיאמר גם אם היא לא נעימה לי...

למרות שכעת ב"ה מאד נעים לי!! כי כמו שכתבתי כעת אני זוכה בס"ד בעוד פרשה אחת לסיים את כל התורה שבכתב כולה מהחל ועד כלה בסדר הלימוד המדהים שלכם שהנחלתם לעם ישראל, ללמוד כל יום, ושלא לדבר על המבחנים והגיליונות וכל הפעילות המיוחדת שאתם עושים כל השנה ללא לאות.

חשבתי הרבה איזו הכרת הטוב אני יכול לתת לכם, אמנם חשוב לתרום לכם, ואני בטוח שכל שקל שתורמים מסייע לפעילות, אבל באופן אישי לא נראה לי שכמה מאות שקלים שלי שאני יתרום בעז"ה יבטאו באמת את ההכרת הטוב העצומה שאני חש כלפיכם, ולא יבטאו אפילו קמצוץ מההתרגשות שלי כעת, חשבתי הרבה איך אני יוכל להחזיר לכם טובה על זה והגעתי למסקנה שלפי מה שנראה מהפעילות שלכם, הרי הדבר שהכי ישמח אתכם, יהיה שאני אקבל על עצמי בס"ד להמשיך עוד שנה גם בשנת תשפ"ו ללמוד ולהיבחן בלימוד היומי בכל יום.

בס"ד אני מקדיש את הלימוד הזה לזכותכם, שהקב"ה יחזיר לכם בכפל כפליים כל מה שאתם צריכים בזכויות העצומות שרכשתם לעצמכם, כי אני בטוח שאפילו אתם לא מודעים להיקף הבלתי נתפס של יהודים שלומדים כל יום בזכותכם, גם אם הם לא נבחנו, תחזקנה ידיכם ותמשיכו לעשות חיל ותזכו למצוות!

בהתרשאות לצומה והכרת תודה לצומה: יא. מליצ'ום

שינה לי את כל צורת הלימוד

אתם מפרסמים בעלון שלכם 'שמעו ותחי נפשכם' על השיעורים שיש בקו 'קול התורה' שע"י מפעל תורה שבכתב, ואני רוצה לומר לכם שאכן שמעתי - וחייאתי נפשי!! קודם כל, זה שינה לי את צורת הלימוד, איך לומדים חומש ורש"י, מה קשה, ומה ההבנה, ולא סתם ללמוד או לומר את החורש". ודבר נוסף: אני נוסע כל יום בתחבורה ציבורית, ברכבת או באוטובוס בינעירוני, ויוצא לי להיות על גלגלים הלך ושוב זמן מכובד, והחלטתי להקדיש את הזמן הלך לשמיעת השיעור, ואת הזמן חוזר לשינון התורה מתוך החומש, ואחרי זה לקראת סיום הנסיעה אני עורך את המבחן, ואני אסיר תודה לכם שבמקום לבהות בנופים המתחלפים, התחלתי לנצל את הזמן לשמוע שיעורים בהירים ומוזיחים שמכניסים טעם וחיות לחיים, אשריכם! ותמסרו תודה לרמ"ם הנפלאים שכולם מוסרים שיעורים בטוב טעם ודעת.

י. מאמן

היצאתם והארתם לי את החיים

בשורות קצרות אלו רציתי להודות לכם כי שיניתם את חיי וחיי כל משפחתי. מטבע הדברים ועקב רגישות הסיפור הכואב והאישי שלי, אני לא רוצה לכתוב יותר מדי, רק אכתוב שאני אברך ומתמודד עם הרבה קשיים ברוחניות ובגשמיות ובעקבות זה כל המשפחה עלתה על שרטון עם הרבה מאד בעיות, והמבין יבין.

לפני תקופה ראיתי את העלון שלכם והייתי בתקופה של חושך נוראי בלב ובנשמה, דיברתם שם בפרסום על דקות של אור ועל להאיר את החיים עם הלימוד של חומש ורש"י וכו', אבוש ואודה שלא פתחתי גמרא הרבה שנים ובעצם שום ספר, אבל ניגשתי לארון ובייאוש פתחתי חומש ורש"י והתחלתי ללמוד את פרשת השבוע.

אני לא אשקר לכם, לא הרגשתי שום אור...

לא יודע למה, אבל היה לי דחף בלתי מוסבר, ולמחרת ניסיתי שוב, ואז בהשגחה פרטית עליונה ראיתי ברש"י הקדוש דיבורים מחזקים מאד שהיו ממש שייכים למקרה שלי, והיו בשבילי ממש קרן של אורה מן השמים ומסר עוצמתי וחזק מאד ששינה לי את כיון החשיבה.

אני עדיין מתמודד וקשה לי מאד אבל מאז אני לא מוותר אפילו יום אחד על חומש ורש"י היומי, וכן! אני לא אשקר! הארתם לי את החיים!

לא יודע להצביע בדיוק על איך ומתי זה קרה, אבל אם אני מסתכל חצי שנה לאחור - החיים שלי השתנו מקצה לקצה, זה פשוט מאיר לנו את הבית, פתאום יש לי ברכה במה שאני עושה, ואני רואה הרבה מאד אור ושמחה לצד כל הקושי וההתמודדות שאני עובר.

אני יכול לסכם את זה במשפט אחד: פשוט הצלתם לי והארתם לי את החיים באמצעות התורה הקדושה ואני אסיר תודה לכם על זה!!!

אברהם אבינו את שני רק בקיצור ארטי תמונת 33

להרגיש את שמחת התורה

לכבוד מפעל התורה העולמי 'תורה שבכתב'. הנני היום נושק כבר לגיל חמישים, ואודה ואתוודה כי זה לי הפעם הראשונה שהתרגשות אוזנות בי לקראת יום טוב של שמיני עצרת ושמחת תורה, בו כל כלל ישראל מסיימים את קריאת ולימוד חמשה חומשי תורה. האמת שעד היום לא הרגשתי קשר מיוחד ואישי לסיים התורה ביום שמחת תורה, אלא היה זה אצלי סתם חג של שמיני עצרת אשר כאילו 'משום מה' נבחר לשמוח בו את שמחת סיום חמשה חומשי תורה, אך לי עצמי לא היה בזה שום מימד של 'שמחת סיום', אך השנה ככל שמתקרבים הימים לחג שמחת תורה הרי בזכותכם אני מרגיש כמו שמרגישים לומדי הדף היומי באמצע מסכת נדה כשהם יודעים שהם עצמם עומדים לסיים את הש"ס (על אף שהצטרפתי רק בפרשת יתרו ונראה שבשנה הבאה ההתרגשות שלי תגדל עוד). אין מילים בפי להביע את גודל הכרת הטוב אליכם!

ע. קין

אור על הפנים

שלום וברכה! רציתי לספר בקצרה על פועלכם: אבי שליט"א לרפ"ש, חולה ב'טרשת נפוצה', כיום הוא נכה 100% לא עליו, והאבר היחיד שפועל הוא המוח בלבד. חשבתי לעצמי במה אני יכול קצת לשמוח אותו, יום אחד בעת הליכתי ברחוב אני רואה את שליט הפרסום המרהיבים במעלת לימוד החומש עם רש"י, וההחלטה נפלה... מאז אני מקליט בכל יום בקו מיוחד שפתחתי לצורך הענין את החומש ורש"י של אותו היום! ואבא שלי מקשיב ולומד בכל יום את הלימוד היומי בחומש ורש"י, רציתי לומר לכם תודה, ושוב תודה ותודה על האור החדש הניכר בפני אבי!!! תמשיכו... מי יודע כמה אנשים זקוקים לקצת אור בעיניים.

אלפרס 6

הלימוד היומי הקבוע!

כבר שינה את החיים לטובה וחולל מהפך בנשמתם של מאות אלפים

בשביב

ריקוד של שמחה ופיוס

שלום וברכה למצדיקי הרבים ככוכבים, לא אגזים אם אומר שכולי צמרמורת ורעד חולף בגווי. אמנם כבן שיישם אנוכי וכבר סיימתי את התורה שבכתב עשרות פעמים בחיי, או שכן רק חשבתי... כי מאז שהתחברתי למפעלכם הנאדר בקודש, גיליתי שלא סיימתי את התורה ואיני יודע את התורה, אך במקום לשקוע לייאוש תפסתי את חבל ההצלה שזרקתם לי והתחברתי למפעל הקדוש בעוז ותעצומות והקפדתי יום יום חוק ולא יעבור על הלימוד היומי, גם בזמנים קשים הקפדתי ביותר שאת על הקביעות שאתם כל כך מחזירים בצורה מדהימה, וכעת שאני עומד בסוף חמשה חומשי תורה שלמדתי לראשונה בחיי בעיון, בהבנה, בידיעה, פשוט 'חיות' את דברי התורה הקדושה ופירוש רש"י הקדוש.

זה ממלא אותי בהתרגשות עזה וסיפוק עצום, ובי' לראשונה בחיי אני מחכה ומצפה לריקוד עם התורה הקדושה בריקוד שיהיה שם גם שמחה עצומה וגם פיוס שאפייס בלי נדר את התורה על שנים רבות שלמדתי ביעף בלי להבין ובלי להעמיק בתורה שניתנה לנו מסיני והפכה אותנו לעם הנבחר. ישלם לכם ד' גמולכם הטוב ותוכו להמשיך להפיץ אורה זו תורה עוד רבות בשנים.

אן ציון 3. יחזיא

היפוך של כבוד בבית

אני רוצה להודות לכם מעומק הלב, על המתנות ששלחתם לי על ההשתתפות במבחנים על בראשית שמות ויקרא, ואסביר את תודתי:

אני בחור מבוגר, כ-8 שנים כבר חלפו מאז שסיימתי את סדרי הישיבה, שכן בישיבה שלמדתי הלימוד מוגבל עד שיעור ג' ישיבה גדולה. בשנים האחרונות אין לי ישיבה מסודרת, ובהוראת רבותי אני עובד כל היום, חצי יום מלמד תשב"ד, ובחצי השני עובד בעבודה צדדית, וקובע עיתים לתורה מדי ערב. כמוכן שאני מלא קנאה והערכה בבחורים ואברכים שזוכים לעסוק בתורה כל היום, שזה בוודאי הדבר הנכון והראוי והלואי והייתי יכול גם אני לעשות כך, אבל רבותי המכירים את יכולותי הורו לי כהוראה פרטית ואישית לנהוג כך.

לצד קביעת עתים לתורה בערב, הצטרפתי גם אני ללומדי ונבחני 'תורה שבכתב', כאשר את החומש רש"י אני לומד פה ושם, בזמנים לא זמנים ובין פרק לפרק, אני מקפיד על זה מאד.

אך נוצר מצב שאין לי סדר לימוד מסודר כישיבה או כולל, וההורים שלי ומשפחתי מסתכלים עלי במסכול על שאני עובד ולא לומד כל היום, בזמן שהם הורגלו משנות לימודי בישיבה שחזרתי כל תקופה עם תעודות הצטיינות ופרסים שנתן להם את ההרגשה הטובה שזכו לבן העוסק בתורה, ומה לעשות שהיום אף אחד לא יודע לתת לי תעודות על סדר הקביעות עיתים לתורה שלי - והיחס והערכה אלי בבית רק ירדו וירדו.

מה שקרה כעת זה לא יאומן, בסך הכל מדובר במבחני חומש רש"י, לא מדובר במסכתות, וגם לא במקצועות הלכתיים מורכבים, אבל לראשונה בשנים האחרונות הגיע לביתי "תעודות הצטיינות" על איזשהו לימוד, ההורים קיבלו את המבט הנכון על סדרי הלימודים שלי, ולראשונה החלו להאמין לי ובי והחלו להעריך שאני לומד כל יום למרות כל הקושי.

המתנות ששלחתם אמנם היו על 'חומש רש"י' אבל הם היו עבורי כתעודה על כל הלימודים שלי!

אגב, את המבחנים התחלתי לפני כשנה וחצי, זאת לאחר כמה שנים שאני מקפיד על הלימוד דבר יום ביומו, זאת תודות לעלון שאתם מוצאים לאור, תזקקנה ידיכם. ובמקום הזה אודה לכם מעומק הלב על המתנה והיחס ששלחתם לי, ואני משוכנע שהעלות של הפרסים אינם כסף קטן, רק לחשב את ההזמנות ועוד המשלוח עד הבית ועוד, ולכן אודה מאד לתומכים והמסייעים. ויהא רעוא מן שמיא שתוכו להגדיל תורה ולהאדירה וימלא ה' כל משאלות לבכם לטובה, אמן.

מלחן רב: ש. מ.

חיות מיוחדת בלבבות ה'

למערכת מזכי הרבים מפעל התורה 'תורה שבכתב'. אני רוצה להודות לכם על כל הפעולות ובפרט על 'השירה שבכתב' שהוצאתם לאור לרגל שבת שירה, ואני - כמו עוד רבבות - אומרם בו בכל יום את שירת הים על פי פירוש רש"י. זה שנה שניה שאני מצטרף למבצע שירה שבכתב, ואני יכול לומר לכם שב"ה מלבד מה שהלימוד היומי של חומש רש"י עושה לי לנפש ולבית ולכל החיים - השירה שהתחלתי לומר בכוונה הכנים בי חיות מיוחדת בעבודת השם, גם כי זה משפיע על עוד חלקים בתפילה ובעבודת השם שפתאום עוצרים לחשוב ולא ממשיכים במלומדה כמו שעשינו מימי הילדות, אמנם בעקיפין גרמתם לי לחשוב הרבה ולשנות הרבה, ובנוסף גם העובדה שחושבים על השירה, והניסים העצומים בכל יום, הרי זה מצווה מדאורייתא שאומרים בכל יום את זכירת 'ציאת מצרים' וכשמתחברים בהבנה וכוונה אז כל נושא ההודאה להש"ת הופך למשורר מחובר ומרגש הרבה יותר, ועל כך רוצה לומר לכם תודה, הרבה מעבר לתודה הענקית שאני חב לכם על כל המהפכה שעשיתם בעולם עם לימוד התורה שבכתב.

סור 3.

אתה 'משלנו'

אני רוצה לשתף אתכם באנקדוטה קטנה, אבל לדעתי היא מבטאת המון. אתמול יצא לי להתפלל מעריב מאוחר מאד בשטיבלאך מקומי. בקושי היו אנשים וחיכינו זמן רב למנוח. ובהמתנה, אני רואה בפניה יהודי מבוגר שלומד חומש. לכאורה, מראה שגרתי ביותר בימינו אנו (לפני כמה שנים זה היה מחוזה שגורם להרמת גבה...) אבל אני ישר שמתי עליו עין, ואמרתי לעצמי 'הוא משלנו'...

אחרי התפילה, הוא שאל אותי אם אני מגיע לאזור מגוריו ושמחתי לקחת אותו טרמפ לביתו. בדרך, איך לא - הוא הוציא את הפלאפון וערך את המבחן היומי של תורה שבכתב.

לא יכולתי להתאפק, ואמרתי לו - ראיתי עליך בבית הכנסת שאתה משלנו... הבנתי מיד שאתה נבחן של תורה שבכתב אם אתה לומד חורש"י ב-2 וחצי בלילה....

הוא חיך וענה: אני לא מפספס אפילו יום אחד! זה העונג שלי שמשנה את החיים שלי גם בגיל שלי...

פתאום, הבנתי שזה כבר נהיה ממש 'חבורה'. אמנם מדובר ברבבות רבבות אנשים, מכל העדות והחוגים, אבל זה ייק בעיניים ומבט טהור, שרק מי שהוא 'אחד משלנו' יבין אותו.

אז אני רוצה לנצל את הבמה של הגיליון השבועי, כדי לקרוא לכל עם ישראל 'בוא להיות משלנו'!

אלחן ר. אלעזר

שאלן השבת השתנה

את המכתב הזה רציתי לשלוח כבר זמן רב, להודות על כל הפעילות שלכם לעידוד הלימוד והעמקה בדברי רש"י, בזכותכם שולחן השבת אצלינו בבית השתנה ללא היכר, פתאום אנחנו מוצאים את עצמינו מאריכים כ-3 שעות בסעודה בהשתעשעות עם הילדים בחידות ושאלות בדברי רש"י, ממש עונג שבת.

בהקרה: מנחם 3.

קבלת כחות חדשים

יישר כוחכם על המיזם המדהים והנפלא מאד מאד. היה זה כשהייתי בבין הזמנים אחר כמה מסלולי הליכה, והייתי מותש וסחוט מעייפות כפשוטו, נכנסתי למיטה בתקווה להירדם מיד אך משום מה לא הצלחתי לישון, עד שנוכחתי כי בראש שלי היה משהו שלא עשיתי היום - את ההספק הקבוע שלי בלימוד חומש ורש"י - לא עשיתי. וכשנוכחתי הרגשתי פתאום כוחות על טבעיים לעשות את ההספק והמבחן, ובעת הזו עמדה נגד עיני והגמרא 'קבעת עיתים לתורה?' והתענוג היה נפלא עד מאד, ממש יישר כח עצום על שזיכתם אותי!

א. צינ

השלורים השתנו

ברצוני להודות לכם על מה שנתתם לי. זכיתי בחסדי ה' כי גמל עלי, למסור שיעורים בישיבה על פרשת השבוע, בעיקר ווארטים, סיפורים רעיוניים וכו', אבל מאז שהתחלתי ללמוד בקביעות את פרשת השבוע עם פירוש רש"י 'הק' השיעורים השתנו לבלי הכר, אני שולט בפרשה על כל מכמניה, יש לי ידיעה מקיפה בכל רחבי הפרשה וממילא התוכן נהיה עשיר יותר מלא וגדוש, אחרת לגמרי! שיעור ברמה אחרת! עם הרבה עומק והבנה בפרשה.

בתודה רבה: ח"מ יצחק 3.

הפכתי לאיש אחר

לכבוד מערכת תורה שבכתב ולתורמים הנכבדים. אני רוצה להודות לכם מכל הלב על ההשקעה המרובה. לימוד חורש"י שינה אותי כפשוטו, זה ממש להפוך ולהיות בן אדם אחר לגמרי, עם קביעות של ללמוד ולהבחין, בזכותכם זכיתי וזוכים עוד מאות אלפי יהודים להכניס לימוד זה במסגרת של לימוד קבוע עם סיפוק והנאה, אין בפי די מילים להודות על כל מה שעשיתם בעבורי, שכאמור נהייתי בן אדם אחר ממש.

שרה 2. מנחם ברוך

בתלת הוי חזקה

לקראת סיום התורה והתחלתה מבראשית, אני רוצה לומר לכם יישר כח, על כי ב'תלת הוי חזקה', זו לי הפעם השלישית שאני מסיים, ובס"ד מתחיל פעם רביעית את התורה הקדושה, במסלול הלימוד היומי, כל יום בלי לוותר. אני לא יכול לפרט יותר מדי אבל לא תהא זו גוזמא בכלל אם אכתוב לכם ששיניתם לי את החיים! פשוטו כמשמעו! מהרבה בחינות החיים שלי השתנו בזכות הלימוד הזה, ברוחניות ובגשמיות, בגוף ובנפש, ואני מבקש מכם, רק אל תעצרו! תמשיכו! עם ישראל צריך אתכם!

לחיים 5.

בשבת בילך!

ומה איתך?

אל תפספס את האור, אל תישאר מאחור! תעשה את זה לפענך

"כל שלח בפירושו רש"י" היא יהלום

מאמר מאיר עיניים ומתוק לנפש, מאוצרות המחשבה של

הגה"צ רבי אביגדור מילר זצ"ל

אודות הגישה הנכונה והמבט המרומם על לימוד חומש עם פירוש רש"י הק'

= מעובד ומלוקט מתוך שיחותיו כפי שנרשמו בידי תלמידיו ושומעי לקחו =

תשואות חן למכון 'תורת אביגדור', על שנהגו בנו עין יפה לזיכוי הרבים לרגל התחלת התורה מ'בראשית'

העם היהודי! אין מי שישווה אליו מבין מפרשי התורה! מתק לשונו של רש"י הוא אחד ויחיד, וחובה עלינו ללמוד את דבריו מתוך חרדת קודש!

רש"י כתב את פירושו ברוח הקודש ובבהירות שאין כדוגמתה, ובדבריו תמיד מגיע רש"י אל הנקודה המרכזית והמדויקת. עומדים אנו נפעמים אל מול כוח הבהירות והתמצות יוצאת הדופן, העוזרת לנו להבין במדויק את דברי התורה הק'. רש"י נוקט במילים מדויקות ביותר, וממש ניכר שדבריו נכתבו ברוח הקודש.

כיצד היה נראה העולם אצל לא היה לנו את רש"י?

כל תופסי התורה באשר הם, כל הלמדנים ותלמידי החכמים, חייבים את כל הצלחתם בלימוד התורה לרש"י. אין סוף להכרת הטוב אותה אנו חייבים לו; רש"י הוא שפתח בפנינו את שערי הבנת התורה שבכתב והוא זה שהנגיש את התלמוד הבבלי לעם היהודי! דמיינו לעצמכם כיצד היה נראה העולם אילו לא היה לנו את רש"י. נסו נא ללמוד פסוק בלי רש"י? נסו ללמוד סוגיא בגמרא מבלי לעיין כלל בפירוש רש"י, מלבד לגדולי ישראל, תהיה זו משימה בלתי אפשרית בעליל. אם זו היתה המציאות, כמעט שום אדם בעולם כבר לא היה לומד גמרא. הראשונים למדו והבינו את הגמרא מכח המסורת שהיתה להם, אבל אנתנו היינו הולכים לאיבוד ללא פירוש רש"י.

עליכם לדעת, כי פירושו של רש"י, הינו אחד האורות הגדולים שיורדו משמים מאז מתן תורה בסניג'! וזו אינה גזומא כלל וכלל! אין בפי די מילים כדי לתאר את גודל משמעותו של פירוש רש"י לעם ישראל! אין עוד אחד מבין שאר הראשונים והאחרונים אשר מסוגל היה לחקות את פרי יצירתו של רש"י. רבינו תם ושאר בעלי התוספות היו ענקי עולם, ובש"ס כולו אנו נהנים מחידושיהם הגאוניים, ואף על פי כן, ידוע מה שמואב בספרים שרבינו תם אמר שהוא היה יכול לעשות פירוש על התורה שבכתב כמו רש"י, אבל לא היה יכול לעשות פירוש על התורה שבכתב כמו רש"י.

כל שלח ברש"י עתקה עכש

פירוש רש"י הוא פירוש קדוש ונורא, פירוש ברור ומתומצת, שבו כל מילה מדויקת וכל משפט שקול ומדוד. חלק ממה שעשה רש"י בפירושו הוא להתייחס לקושיות שעלויות לצורך, והוא מיישב אותן במתק לשונו. כל מילה ברש"י היא מתוקה מדבש. מי שמבין בעומק הלימוד, יודע להעריך כיצד רש"י ריכז את הקשה והפשיט את המורכב. ולא לחינם הוא מכונה 'פרשנדתא' – כלומר מרשן התורה.

מאז ועד היום, לא היתה תרומה כה משמעותית לעם ישראל כמו פירושו של רש"י. רש"י הותיר אחריו ירושה שאת פירותיה אנחנו אוכלים עד ימינו אנו. כמעט אין אה ורע לתקון שהביא רש"י לעולמנו.

בית פירשו של רש"י – קדש קדשים

אילו רק היינו זוכים לבקר במקום שבו ניצל רש"י את שנותיו! המקום נמצא בעיר קטנה בגרמניה בשם וורמס, וורמייזא. היום עשו מזה מוזיאון, אבל לזה אין כל חשיבות בעינינו. אילו היינו נכנסים למקום הזה, היינו הולכים על קצות האצבעות, כי זו אדמת קודש. אתה נכנס אל מקום שהוא ליבו של העם היהודי, קודש הקודשים של אומנתו. המקום בו ישב רש"י ולמד את התורה, החדר בו כתב את פירושו על התלמוד בבלי כולו והתנ"ך כולו. רש"י הוא רבן של כל ישראל.

מי שיכנס לקודש הקדשים, לחדרו של רש"י שבבית מדרשו, זוהי זכות שאין למעלה הימנה. אפשר להרגיש כיצד הקדושה הספוגה בקירות העתיקים חודרת אל תוך העצמות, אל תוך הנפש. אדם שייכנס אל תוך בית מדרשו של רש"י, יצא משם אדם אחר. כמובן שאני מדבר על אדם שמבין במה מדובר. רש"י הוא המורה-דרך של עם ישראל. רק חבל שזה נמצא באירופה. אילו בית מדרשו של רש"י היה ממוקם בארץ ישראל, הוא היה הופך למוקד עליה לרגל. אין ספק שיהודים היו מגיעים לשם במאות אלפים ושופכים את ליבם לפני הקב"ה. ובזכותו של רש"י תפילותיהם היו עולות מעלה אל ה'. אלא שהוא ממוקם במדינת גרמניה הארוכה, בגולה הבלתי-נקיה. אך לכשתמצא לומר, כל מי שעוסק בלימוד פירוש רש"י, זוכה להימצא בהיכלו של רש"י, בקודש הקדשים!

רש"י ע"פ שישי בתורה פנישות ועצמק

יש מחנכים השואלים, כאשר לומדים חומש עם ילדים צעירים, אולי כדאי להתמקד איתם בהבנת הפסוקים לפי 'פשוטו של מקרא', והיינו לפי הפשט שכתבו שאר מפרשי הפשט, במה שנראה יותר כפשט הפשוט, במקום ללמוד עמם את פירוש רש"י.

והתשובה על כך היא: לא ולא! כבר מגיל צעיר יש לדעת שחומש לומדים רק עם פירוש רש"י! בפרט אצל צעירים לימוד פירוש רש"י הוא נחוץ מאד, כי רש"י מלמד אותם שהתורה היא לא רק פשט אלא יש בה פנימיות ועומק רב. מי שמתרגל מצעירותו להבין שהתורה היא רק פשוטות הפסוקים, יהיה קשה מאוד להסביר לו בעתיד שהתורה היא חכמה אלקית המלאה בסודות השמונים מתחת לפני השטח, עמוק עמוק עד אין חקר. הענין הזה יתפוך למלחמה תמידית עבורו, ובראשו יתקיים מאבק פנימי בין הפשטות לפנימיות.

מה הפירושו 'בראשית'?

למשל, ילד יהודי שמתחיל חומש בראשית, לומד מיד ש"בראשית" אין פירושו רק סתם "בתחילת", אלא גם "בשביל ישראל שנקרא ראשית". הוא לומד שהקב"ה ברא את העולם עבור עם ישראל. אמנם הוא עוד לא מבין מדוע זה כך – מדוע ברא הקב"ה את העולם עבור עם ישראל, ואנו נמצים איננו מקדישים זמן רב להסברים פילוסופיים, אלא דואגים לקבע בדעתנו את הידיעה הפשוטה הזו, בלי להוסיף הסברים נוספים.

בשלב מאוחר יותר בחיים נוכח לו שזה חייב להיות כך. נסביר לו שהעולם לא נברא עבור כבשים ופרות, אלא עבור בני אדם, ולא עבור סתם בני אדם, אלא עבור בני אדם טובים. ולא סתם עבור בני אדם טובים, אלא עבור הטובים ביותר, בשביל התורה ובשביל ישראל. אולם בתחילת הדרך איננו משקיעים בהרחבת נושאים אלו שהנפש הצעירה עדיין אינה בשלה להעמיק בהם, אלא מודרשים להחזיר בו את הדיעות הנחוצות והמושגים הישרים, לפני שהגשמיים תשתלט עליו וכל חייו יהיו מלאים בספקות.

בימינו יש כל מיני מוסדות חינוכיים הקוראים לעצמם 'מתוקנים', ויותר נכון לקרוא להם 'מוסכנים', שמלמדים בתחילה רק את ה'פשט' בלי פירוש רש"י. וזה אסון חינוכי, כי כבר מגיל צעיר יש לדעת שהתורה כולה היא חכמה אלקית, והיא מלאה עומק וסודות טמירים, וזו הדרך שבה אנו צריכים להתחיל בחינוך ילדינו.

פירוש רש"י ע"פ יסודות לחיים

וזה לא רק לנערים צעירים כל אחד מוכרח ללמוד רש"י! תן לדבריו של רש"י להיכנס לאוזניך, שכן פירושו מלא בדברי חכמה. זיכני הבורא לכתוב לעצמי סיכום של כמה וכמה יסודות לחיים, המלווקטים מדבריו של רש"י. רש"י הקדוש הכניס בדבריו הקצרים והמתומצתים, פנינים ועצות והדרכות כיצד לגדול ולעבוד את ה' יתברך, ולחיות חיים מאושרים.

פירוש רש"י הוא ספר לעצמי ריש בו עצמק נפלא

זאת עליכם לדעת, כי פירוש רש"י למעשה אינו רק 'פירוש' במובן המקובל של המילה, אלא הוא ספר בפני עצמו. למען האמת, מצד אחד יש תועלת גדולה במה שפירושו של רש"י נדפס סביב לחומש ולגמרא, אך במידה מסוימת קצת חבל שדבריו של רש"י הודפסו סביב לחומש ולגמרא, כי בכך ישנם הסכורים שהוא אינו אלא פרשן, אולם לא כך הם פני הדברים – פירוש רש"י הוא חיבור גדול ונורא, וכאמור זהו ספר בפני עצמו, שיש בו עומק נפלא.

רש"י יכול היה לכתוב ספר כמו 'האמונות והדעות' לרס"א, וספרו בוודאי היה מן היסודיים והמפורסמים ביותר, אולם רש"י בענותנותו בחר לכתוב פירוש על החומש ועל הגמרא, ומשכך יש שאינם שמים לב לגדלות המופלאה הטמונה בו, ושוכחים שכל פירוש שלו הוא יהלום!

רש"י כתב את פירושו בבהירות שאין פדונשנה

מי אנכי שאמוד את גדולי הראשונים? מי אני שאבוא לספר את שבחו של רש"י הקדוש? איני בא אלא לשתף אתכם במילים ספורות, כמו נמלה המסתכלת לפני מעלה אל עבר הר גבוה. אולם אפילו כנמלים, נוכל להבחין כיצד משמים הורידו את האור הקדוש של רש"י הק' שמשפיע עד לדורותינו אנו, וזכה לחולל מהפכה אדירה בתולדות

10 דקות פתוחות ביום
בשביל
העולם
הנבא

תתחיל
מזכר ראשית
בשבילך!

תתחבר

לפאות אלפי לופדי
חופש ורש"י מדי יום

הירשם

בעברת קול התורה
או בנדיד+ וקהילות

ותזכר

לידיעת התורה שבכתב,
וגם בפתי שורה בצדה

תערוך

את הסיכומים והיועיים
והמבחנים השבועיים

בראשית תשפ"ו
בשבילך
נבא
העולם
שפי' ד' תורה ובשכיו ישראל שפירא רחוק

וזמן להאיר לעצמך את החיים ולהתחבר לתורה הקדושה
בלימוד יומי מתוק וקבוע של חופש ורש"י.

02.500.20.18

TS025002018@GMAIL.COM

הפסלול החדש ליודעי התורה והוגיה: חבורת 'דבקים בתורה'

שים לב! יש לנו חומר
בשביבך!

כך נראית הצבירה בארנק:

סכום בארנק	סך מבחנים בהצלחה
0 ש"ח (השתתפות בהגרלות)	1-20
52.5 ש"ח	21
120 ש"ח	30
240 ש"ח	40
400 ש"ח	50
440 ש"ח	54
500 ש"ח	55

הקפיצה בסכום פתרחשת באופן אוטומטי ברגע ההגעה למבחן ה-21, 30, 40 ו-50 באמצעות העדכון הרטרואקטיבי.

תכנית הפלגות והפרסים:

תגמול	סך מבחנים בהצלחה
כרטיס להגרלת ענק על עשרות פרסים יקרי ערך	10-19
כרטיס להגרלת ענק נוספת על עשרות פרסים יקרי ערך	20
2.5 ש"ח לכל מבחן	21-29
4 ש"ח לכל מבחן	30-39
6 ש"ח לכל מבחן	40-49
8 ש"ח לכל מבחן	50-54
בזונס 60 ש"ח	55
סה"כ פלגה ללא הגרלה - 500 ש"ח	

כלל תמלול וטראקטציה מצומצם על כל המבחנים שצברו פתוחות העתה

מה?

מהות התוכנית והמבחן

בני חבורת יודעי ופשנני התורה שבכתב, יוכלו להשתתף במערך מבחנים בסגנון שבועי מצטבר ומאתגר, לשינון וידעת כל חפשה חומשי תורה על בוריים.

איך?

מבנה המבחן

בכל שבוע ייערך מבחן עם שאלה חדשה על פרשת השבוע, הפתוסף לפרשיות הקודמות (לדוגמא: בראשית - שאלה 1, נח - 2 שאלות, לך - 3 שאלות, עד לפרשת ויקרא מקסימום 25 שאלות שבועיות החל מפרשת צו והלאה: המבחן כולל 25 שאלות אקראיות המקיפות את כל הפרשיות שנלמדו פתחילת השנה)

למה?

תנאי הצטרפות לחבורת 'דבקים בתורה'

החבורה מיועדת עבור פשנני ויודעי התורה הדבקים בתורה כפשוטו וכפשפנו, ועל כן ההשתתפות בו מוגבלת ללומדים והנבחים הקבועים בלבד. וכדלהלן:
בפרשיות בראשית ונח: התוכנית פתוחה לכולם - כולם מוזמנים להצטרף!
מפרשת לך-לך והלאה: ההצטרפות מותנית לנבחים לכל הפחות 50 מבחנים בהצלחה

מיה?

הזכאות להשתתפות במבחנים

- תנאי בסיס:**
- לימוד פרשת השבוע עם פירוש רש"י בקביעות
- ביצוע של לכה"פ 9 מבחנים יומיים + מבחן שבועי אחד באותו שבוע - בהצלחה.
- זכאות להשתתפות:**
- חובת רציפות: צבירה של 4 שבועות רצופים שבהם לא היית זכאי להיבחן (עקב שלא נערכו מבחנים יומיים וכד') או שנכשלת במבחן - תוביל ליציאה מהתוכנית.
- ציון עובר: 80% ומעלה (דהיינו, במבחנים הראשונים בהם סך השאלות מועט, נדרשת הצלחה מלאה בתשובות כדי לעבור. לאחר 4 כישלונות רצופים במבחן, תישלל הזכאות להשתתפות בתוכנית).
- נבחן שיצא מהתכנית בכל סיבה שהיא, יוכל לחזור שנית ולהצטרף, בהינתן התנאים הנ"ל.

מתי?

זמני המבחן

המבחן פתוח מדי שבוע מיום חמישי בבוקר ועד יום שני בבוקר

איפה?

מיקום המבחן

מופיע במערכת המבחנים בקול התורה ובנדרים+ בקטגוריית 'דבקים בתורה' שימו לב - המבחן יהיה פתוח לזכאים בלבד אם אינכם זכאים, יופיעו לכם במערכת התנאים לזכאות

הפלגות יחולקו אך ורק בסיסם השנה | הפלגות יועברו באמצעות כרטיסי 'תורה כארד' השווים ערך לכסף מזומן למימוש באלפי חנויות

זמן להאיר לעצמך את החיים ולהתחבר לתורה הקדושה בלימוד יומי פתוח וקבוע של חומש ורש"י.

02.500.20.18

TS025002018@GMAIL.COM

ותזכר

לידיעת התורה שבכתב, וגם בפתיח שכרה בצדה

תערוך

את הסיכומים היומיים והמבחנים השבועיים

תתחבר

לפאות אלפי לומדי חומש ורש"י מדי יום

הירשם

במערכת 'קול התורה' או בנדרים+ וקהילות

כל זה בשבילך!

מפעלות 'תורה שבכתב' בארץ הקודש

ידיעות | עדכונים | חידושים | הוספות
לכבוד התחלת לימוד המחזור הרביעי במפעלינו הקדוש - פרשת בראשית הבעל"ט

מתן שכרה צלדה

**375 זוכים מדי חודש
בסך למעלה מ-56,000 ₪!**

הגרלת ופרסים

לאברכים ותלפיד ישיבה גדולה

חדש!

הגרלת ילדיהן ולהשכיל

פיוח לזכור
הגיליון השבועי
ע"ס 100 ₪
X 3 זוכים

הגרלת זכור דבר

ע"ס 200 ₪ | X 2 זוכים

הגרלת יודעים את התורה

ע"ס 150 ₪ | X 2 זוכים

הגרלת פחדושים

ע"ס 50 ₪ | X 4 זוכים

הגרלת יופית

ע"ס 200 ₪ | X 5 זוכים

הגרלת שבועית

ע"ס 500 ₪ | X 5 זוכים

הגרלת בונס שבועית - לנבחנים קבועים

ע"ס 100 ₪ | X 5 זוכים

הגרלת בונס חודשית

ע"ס 500 ₪ | X 4 זוכים

הגרלת פבחון רש"י ואונקולוס

כך מסדרת עונג הפרשה
X 3 זוכים

הגרלת ופרסים

לתלפיד ישיבה קטנה וילדים

חדש!

קטן הידע

ע"ס 50 ₪ | X 3 זוכים

הגרלת נוספת בפיוח לפותרים בשולחן השבת עם כל הפשחה

ע"ס 50 ₪ | X 4 זוכים

ע"ס 50 ₪ | X 4 זוכים

ע"ס 50 ₪ | X 4 זוכים

ע"ס 50 ₪ | X 4 זוכים

ע"ס 50 ₪ | X 4 זוכים

ע"ס 50 ₪ | X 4 זוכים

ע"ס 50 ₪ | X 4 זוכים

ע"ס 50 ₪ | X 4 זוכים

ע"ס 50 ₪ | X 4 זוכים

ע"ס 50 ₪ | X 4 זוכים

ע"ס 50 ₪ | X 4 זוכים

ע"ס 50 ₪ | X 4 זוכים

ע"ס 50 ₪ | X 4 זוכים

ע"ס 50 ₪ | X 4 זוכים

ע"ס 50 ₪ | X 4 זוכים

ע"ס 50 ₪ | X 4 זוכים

ע"ס 50 ₪ | X 4 זוכים

ע"ס 50 ₪ | X 4 זוכים

ע"ס 50 ₪ | X 4 זוכים

ע"ס 50 ₪ | X 4 זוכים

ע"ס 50 ₪ | X 4 זוכים

ע"ס 50 ₪ | X 4 זוכים

ע"ס 50 ₪ | X 4 זוכים

ע"ס 50 ₪ | X 4 זוכים

ע"ס 50 ₪ | X 4 זוכים

ע"ס 50 ₪ | X 4 זוכים

תורתך שעשועי

מקור דבר

חקירה לפדנית בפרשת השבוע

יודעים את התורה

בקורות בחמשה חומשי תורה

מחודדים

שאלות מרתקות וחידושים על פרשת השבוע

חדש ויחודי - לשלחן השבת הפשפחה:

קטן הידע - מדורים קטנים ופסקי הפסקה

חדש!

קו קול התורה

מנצח שיעורי תורה:

סיכום יומי מתומצת | שיעור יומי מורחב | שיעור שבועי מסכם
בפגיון שפות וסגנונות: עברית | לשון הקודש | אידיש

אגף 'הצוחר בתורה'

מחצית 'תורה שבכתב' צהילי השיטות הקדושות

מבחנים ייעודיים לתלפיד ישיבה | פרסומים וחומרי עזר ודרכון
| שתיים עם חברות הטלפניה בהיכלי הישיבות לעריכת מבחנים
חיים | התקנת עבודות מבחנים לפענושים | הגרלת ייעודיות
לכל ישיבה | משלוח שבועי של הגיליון השבועי לישיבה

חדש!

מסלולי המצחמים

סיכום יומי

5 שאלות על הלימוד היומי

+ 1 שאלת בונס

ושננתם - חזרה על לימוד יום האתמול

מבחן שבועי - מסלול בסיסי

10 שאלות ידיעה על כל הפרשה

+ 2 שאלות בונס

לדעת - בקורות בפרשת השבוע

מבחן שבועי - מסלול עיון

6 שאלות עיוניות מרחבי הפרשה

מבחן רש"י ומרגום

3 שאלות להבנת הפשט ע"פ רש"י ואונקולוס

מבחן אפיקאי הפוך!

מבחן מיוחד לקוראי הגיליון השבועי!

להבין ולהשכיל

הבנה בעומק הפשט של פירוש רש"י

המסלול החדש ליודעי התורה והוגיה:

חצרות דבקים בתורה

מבחן שבועי ממצטרב, פיוח לשבוע התורה

בכל שבוע, נבחנים על הפרשה החדשה

+ כל הפרשיות הקודמות משך כל השנה!

הפרטים המלאים - במדועה הפיוחדת למסלול זה

זכיה
ישירה
ללא
הגרלה!

מכון ההוצאה לאור

הגיוולנור היומי

מלא וגדוש בתוכן איכותי
שיפתי ללכ את היום
מופץ להמוני מניינים
בעולם כולו

מכון תורה שבכתב

הפקת חומרי עזר וסיוע | חוברות
וקונטרסים | מהדורות חומשי רש"י
המבואר בהוצאה פיוחדת | ספרי
תורה שבכתב | ועוד

הגיליון השבועי

עם תוכן עשיר ומרתק על פרשת
השבוע עם פירוש רש"י
מופץ ב-70,000 עותקים, באלפי נקודות
הפצה, בכ-40 ערים ברחבי הארץ

מגוון
מדורים
חדשים

ותזכה

לידיעת התורה שבכתב,
וגם בפגיון שכרה בצדה

תערוך

את הסיכומים היומיים
והמבחנים השבועיים

תתחבר

לפאות אלפי לומדי
חומשי רש"י פדי יום

הירשם

בפערות 'קול התורה'
או בנדרים וקהילות

בראשית תשפ"ו
בשבילך
נברא
העולם
בשביל התורה ובשביל ישראל שנקראת

בראשית: זמן להאיר לעצמך את החיים ולהתחבר לתורה הקדושה
בלימוד יומי מתוק וקבוע של חומשי רש"י.

02.500.20.18

TS025002018@GMAIL.COM

